

Wiadomości KSN

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Nr. 2 (59) luty 2001 r.

Solidarność

Już trzeci miesiąc trwa spór z Rządem

18 stycznia miała miejsce
akcja protestacyjna
środowiska nauki i szkolnictwa wyższego.

**Czy Rząd RP uwzględni,
choćby minimalne oczekiwania -
wyrównania strat jakie ponieśliśmy
w ubiegłym roku
z powodu niedoszacowania inflacji
i niewywiązywania się z zaplanowanych do-
tacji
oraz zwiększenia środków o przewidywany
wskaźnik wzrostu PKB ???**

W bieżącym zeszycie „Wiadomości KSN” po raz pierwszy publikujemy protokoły ustaleń:

- Protokół ustaleń z Rozmów Rządu Rzeczypospolitej Polski i NSZZ „Solidarność” w zespole roboczym ds. nauki w sprawie pakietu dla nauki i szkolnictwa wyższego; Warszawa, 25 czerwca 1999 r.
- Protokół ustaleń z Rozmów Rządu Rzeczypospolitej Polski i NSZZ „Solidarność” w zespole roboczym ds. szkolnictwa wyższego w sprawie pakietu dla nauki i szkolnictwa wyższego, Warszawa, 7 lipca 1999 r.

Polecamy lekturę wniosku o nagrodę Nobla w dziedzinie ekonomii dla Rządu RP. Patrz str. 32 .

**Komunikat
w sprawie sporu z Rządem
z dnia 20 stycznia 2001 r.**

Brak postępu w rozmowach na kolejnym styczniowym spotkaniu z Rządem spowodował, że KSN musiał, z dnia na dzień, zwrócić się do Komisji Zakładowych z apelem o zareagowanie. W tak krótkim czasie do wielu Komisji Zakładowych nie udało się dotrzeć z tą wiadomością.

Pomimo to, według informacji nadsyłanych do KSN, do dnia 20.01 br., odzew „Solidarności” nauki i szkolnictwa wyższego na apel Prezydium Krajowej Sekcji Nauki był bardzo wyraźny. Z większości ośrodków naukowych i akademickich skierowano listy do Premiera Rządu RP i osób mających wpływ na kształtowanie polityki Państwa. Mamy potwierdzenia z: Gdańska, Kielc, Koszalińskiego, Krakowa, Lublina, Opola, Poznania, Puław, Szczecina, Regionu Śląsko-Dąbrowskiego, Rzeszowa, Warszawy, Wrocławia. W wielu instytutach i uczelniach w dniach 17, 18 i 19 stycznia wywieszono flagi „Solidarności” - w Kielcach, Lublinie, Puławach, Rzeszowie, Regionie Śląsko-Dąbrowskim, Warszawie. Należy wyrazić uznanie za tak sprawne działanie.

Rozmowy NSZZ „Solidarność” z Rządem, planowane na dzień 18 stycznia zostały przez Wicepremiera Longina Komołowskiego odwołane. Nowy termin spotkania nie został jeszcze zaproponowany.

Nasze środowisko w sposób stonowany i w drodze rzeczowych rozmów chce dążyć do zmiany polityki wobec nauki i szkolnictwa wyższego. W lutowym numerze „Wiadomości KSN” po raz pierwszy publikujemy protokoły ustaleń, które zostały podpisane w Zespołach Roboczych ds. nauki i ds. szkolnictwa wyższego, podczas rozmów z NSZZ „Solidarność” z Rządem w połowie 1999 roku.

Przerwanie przez Rząd tamtych rozmów i brak dążenia do realizacji roboczych ustaleń (zrealizowano tylko jeden punkt dotyczący przeznaczenia części prywatyzowanego majątku narodowego na utworzenie funduszu celowego wspierającego rozwój nauki i szkolnictwa wyższego - i to w wyniku niezależnej inicjatywy posłów) wskazuje na preferowanie polityki krótkookresowej przed polityką dalekowzroczną i na przekonanie, że środowisko naukowe i akademickie, ze swej natury bardzo indywidualistyczne, pogodzi się z każdą sytuacją.

Nasze podejście do rozmów jest realistyczne. W obecnie prowadzonych rozmowach, tym razem w ramach sporu, określiliśmy nasze uzasadnione oczekiwania, a także oczekiwanie minimum, które Krajowej Sekcji Nauki pozwoliłoby wystąpić o zawieszenie sporu. Oczekiwanie minimum - to zwiększenie środków w budżecie państwa na 2001 rok, na zadania nauki i szkolnictwa wyższego, o prognozowany wzrost produktu krajowego brutto, po uprzednim zrekompensowaniu strat wynikających z inflacji i z nie wykonania planowanej w roku ubiegłym dotacji.

Obecny Rząd jest firmowany przez NSZZ „Solidarność”. Wynika stąd poczucie odpowiedzialności wobec Rządu ale i Rządu wobec „Solidarności”. Po co najmniej dwu latach starań o rzetelny dialog - wyraźnie to mówimy - nie możemy akceptować polityki tak silnie godzącej w naukę i szkolnictwo wyższe. Wynika to także z odpowiedzialności - wobec naszego środowiska. Lecz nie tylko. Jesteśmy przekonani, że upominamy się o rozsądną wizję Kraju.

Być może sygnał, który tak sprawnie i tak powszechnie został przez nasze środowisko skierowany do Rządu pozwoli na uniknięcie rysujących się zagrożeń i napięć.

Będziemy systematycznie informować o przebiegu rozmów. W razie konieczności będziemy się zwracać o wspólne działanie.

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

P r o t e s t

Transformacja, przekształcanie struktur społecznych, gospodarczych, politycznych naszego Kraju, która od społeczeństwa rządzonego systemem komunistycznego totalitaryzmu prowadzi do demokracji – do społecznej, politycznej i gospodarczej wolności jest procesem trudnym, długotrwałym i kosztownym.

Zdajemy sobie z tego sprawę. Przed nami stoją zadania wielkie i trudne. Stanowią one szansę rozwoju, która może być zaprzepaszczone. Zamiast do społeczeństwa dostatniego, o wysokim poziomie cywilizacyjnym, możemy dojść do stanu kraju ubogiego na dodatek skazanego na zakup dóbr zarówno materialnych jak i duchowych, naukowych sprowadzanych z zagranicy. Staniemy się wtedy państwem lekceważonym i protekcyjnie traktowanym przez pozostałe kraje Europy i świata.

Jesteśmy głęboko przekonani, że przed tymi zagrożeniami może nas uchronić jedynie rozwój wszystkich sfer funkcjonowania społeczeństwa – nie tylko sfery konsumpcji i wewnętrznego rynku zbytu. Rozwój autentyczny nie może się odbywać bez postawionej na wysokim poziomie i powszechnie świadczonej edukacji na wszystkich szczeblach - od „zerówki” w przedszkolu po studia uniwersyteckie - oraz bez postępu w badaniach naukowych. Na ten rozwój potrzebne są przynajmniej minimalne nakłady finansowe. Bieda jakiej od lat poddawane są te dziedziny stanowi już nie zagrożenie ale przynosi rezultaty. Struktury szkolnictwa wyższego są wręcz chore. Poziom edukacji spada na łeb na szyję, nauczyciele akademicy muszą zarabiać na życie na wielu etatach - nie mają czasu dla studentów, ani na własną pracę naukową. Publikują byle co, bo liczy się jedynie ilość artykułów. Instytucje naukowe ratując swój byt przedstawiają się na tzw. komercję co czasem oznacza całkowite zaniechanie badań naukowych itd.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” rozumiejąc trudności przekształceń przed jakimi stoi Państwo, w szczególności konstruktorzy budżetu, praktycznie od początku drogi reform, wytrwale i cierpliwie dobija się do kolejnych Rządów, aby deklarowane zrozumienie dla wielkiej roli, jaką w rozwoju kraju odgrywa nauka i edukacja znajdowało swój wyraz w realnych decyzjach. Lata biegną a deklaracje pozostają deklaracjami. Dochodzimy do wniosku, że dłużej czekać już nie sposób.

W „Wiadomościach KSN” od chwili ich powstania w listopadzie 1995 r. systematycznie dokumentowaliśmy działania Sekcji i informowaliśmy Czytelników o podejmowanych krokach i ich rezultatach. Obecnie Rada KSN zdecydowała o wstąpieniu w spór z Rządem i zaapelowała o podjęcie protestu wobec braku rzeczowego potraktowania przez stronę Rządową negocjacji. W bieżącym zeszycie przytaczamy więc kilka najważniejszych materiałów dotyczących tej walki oraz dokumenty rozpoczynanej akcji protestacyjnej. Do innych, zbyt obszernych by je powtórnie zamieszczać materiałów podajemy odpowiednie odsyłacze.

I tak:

- Wiadomości KSN nr 2 , (grudzień 1995 r.): w Stanowisku Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” znajdujemy stwierdzenia:

„Domagamy się realizacji badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych na rzecz gospodarki, ujętych w „Założeniach polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa” oraz w „Założeniach polityki proinnowacyjnej państwa”, przyjętych przez Radę Ministrów na posiedzeniach 20 lipca 1993 r. i 22 listopada 1994 r.

Żądanie zasadniczego zwrotu w polityce państwa w dziedzinie edukacji i nauki nie jest przejawem roszczeniowej postawy naszego Związku, NSZZ „Solidarność”. Wierzymy, że postawienie tego postulatu przez Sejm i Sejmową Komisję Edukacji, Nauki i Postępu Technicznego nie jest wynikiem przypadkowych nastrojów wśród posłów, lecz wynika z ich poczucia odpowiedzialności. Troska o naukę i edukację jest troską o przyszłość naszego społeczeństwa.

Zwracamy się do Parlamentu i Rządu RP o przyjęcie w Budżecie Państwa na 1996 r.:

- 1. Zwiększenia nakładów na wydatki pozapłacowe w szkolnictwie wyższym.*
- 2. Pełnego finansowania limitów plac i limitów pomocy materialnej dla studentów.*
- 3. Dostrzegalnego zwiększenia nakładów na naukę”*

- Wiadomości KSN nr 6 (marzec 1996) Stanowisko w tej samej sprawie - str. 2 i 3
- Wiadomości KSN nr 7 (kwiecień 1996) str. 2 komunikat z negocjacji z MEN.
- Wiadomości KSN nr 8 (maj 1996) krytyczne stanowisko KSN wobec tzw. „podwyżek lipcowych”.
- itd. prawie z zeszytu na zeszyt...

dokumenty z ostatniego okresu:

- Stanowisko Rady KSN z 25 marca 2000 r.- zamieszczamy je na str.4.

- Protokół ustaleń z rozmów Rządu RP i NSZZ „Solidarność” w zespole roboczym ds. nauki w sprawie pakietu dla nauki i szkolnictwa wyższego z dn.25.06.99 r - zamieszczamy na str. 5.
- List Przewodniczącego KSN NSZZ „Solidarność” do Ministra Edukacji Narodowej M. Handke publikowaliśmy w *Wiadomościach KSN* Nr 7(53) str.1-2.
- Protokół ustaleń z rozmów Rządu RP i NSZZ „Solidarność” w zespole roboczym ds. szkolnictwa wyższego w sprawie pakietu dla nauki i szkolnictwa wyższego z dn.07.07.99 r.- zamieszczamy na str. 6.
- List Przewodniczącego KSN NSZZ „Solidarność” do przewodniczącej Komisji Sejmowej Edukacji, Nauki i Młodzieży Pani Poseł Grażyny Staniszewskiej - patrz str.11.
- Wyciąg z pisma skierowanego do Wicepremiera L. Komolowskiego - patrz str. 12
- Komunikaty z prowadzonych negocjacji Rządem - str. 13 - 14
- Stanowiska Komisji Zakładowych przyłączających się do protestu (pisma, które nadeszły do dnia 21 stycznia)- str. 15 – 22.

*Redaktor Naczelna
Wiadomości KSN
/-/ Maria Wesółowska*

STANOWISKO
Rady Krajowej Sekcji Nauki
w sprawie rozmów z Rządem RP w roku 2000
Warszawa, 25 marca 2000 r.

W ubiegłym roku Krajowa Sekcja Nauki prowadziła rozmowy z Rządem w sprawie postulatów dotyczących poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego. Rozmowy te toczyły się pod patronatem Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” i jej Przewodniczącego. Przystępując do rozmów KSN przyjął niemal jako pewnik tezę, że Rząd w tak dużym stopniu wspierany przez „Solidarność” jest właściwym partnerem rzeczowej dyskusji. Rok 1999 nie dał jednak jednoznacznego potwierdzenia tej tezy. Rozmowy zostały zawieszona, a roboczych ustaleń Rząd nie respektował. Taki stan rzeczy jest niezwykle groźny, gdyż w świadomości społecznej utrwała przekonanie, że model rozwiązywania problemów drogą dialogu nie pozwala w Polsce na rozsądne kształtowanie życia zbiorowości. Dla ludzi nauki i nauczycieli akademickich pozostaje wtedy z reguły indywidualna zapobiegliwość powiązana ze swoistą emigracją wewnętrzną. Nie ma wątpliwości, w jaki sposób przekłada się taki stan spraw na notowania wyborcze.

Krajowa Sekcja Nauki mimo ubiegłorocznych doświadczeń uważa, że jeszcze raz należy postawić na dialog. Zwracamy się do Pana Premiera Jerzego Buzka i Rządu RP o podjęcie rozmów zawieszonych w 1999 roku. Równocześnie Rada KSN zwraca się do Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” i Przewodniczącego Mariana Krzaklewskiego o podjęcie odpowiedniej inicjatywy w kierunku kontynuacji rozmów.

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

PROTOKÓŁ USTALEŃ Z ROZMÓW RZĄDU RZECZPOSPOLITEJ POLSKI I NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”
W ZESPOLE ROBOCZYM DS. NAUKI
W SPRAWIE PAKIETU DLA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
WARSZAWA, 25 CZERWCA 1999 R.

W dniach 22 - 25 czerwca 1999 roku odbyły się rozmowy w sprawie pakietu dla nauki i szkolnictwa wyższego w zespole roboczym ds. nauki, pomiędzy Rządem RP a NSZZ „Solidarność”.

Stronę rządową reprezentowali:

1. Andrzej Wiszniewski - Przewodniczący KBN,
2. Jan Krzysztof Frąckowiak - Sekretarz Stanu w KBN,
3. Jerzy Gąsiorowski - Dyrektor Departamentu Studiów i Polityki Naukowej KBN.

NSZZ „Solidarność” reprezentowali:

1. Kazimierz Janiak - Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”,
2. Janusz Sobieszkański - Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”,
- 3- 9. Jerzy Dudek, Albin Klementowski, Romuald Kotowski, Edward Krauze, Ryszard Mosakowski, Jerzy Olędzki, Kazimierz Siciński - członkowie Prezydium KSN NSZZ „Solidarność”.

Rząd RP i NSZZ „Solidarność”, w wyniku przeprowadzonych rozmów, ustalają co następuje:

I. Wysoki poziom badań naukowych i prac rozwojowych oraz dostępność edukacji, a w szczególności edukacji na poziomie wyższym, są podstawowymi czynnikami decydującymi o szybkim tempie dalszego rozwoju Polski. Zostało to potwierdzone doświadczeniami wielu państw, odgrywających obecnie znaczącą rolę w sferze gospodarki i polityki, a zwłaszcza tych państw, które rozpoczynały swą drogę rozwojową w warunkach podobnych do Polski (np. Hiszpania, Portugalia). Rozwój kraju wymaga zdecydowanego odejścia od metod ekstensywnych i przejścia do strategii nakierowanej na metody intensywne, z wykorzystaniem zaawansowanych technologii gwarantujących najwyższą jakość produktów. Wymaga to zdecydowanego podniesienia poziomu wykształcenia społeczeństwa, z obecnych 13,1% ludności w wieku aktywności zawodowej posiadającej cenzus szkoły wyższej (odpowiednia średnia dla krajów OECD wynosi 21,9%) do około 30%, a także pobudzenia innowacyjnej działalności społeczeństwa, w tym szczególnie środowisk naukowych. W konsekwencji tych działań konieczna jest również odpowiednia modyfikacja systemu prawnego.

Za szczególnie ważne należy uznać dążenie do:

- upowszechniania kształcenia na poziomie średnim i dalszego upowszechniania kształcenia na poziomie wyższym, zwłaszcza w regionach niezurbanizowanych, przy ciągłym podwyższaniu jakości kształcenia,
- rozwoju badań naukowych i zwiększania efektywności wykorzystania wyników badań poprzez odpowiednie ich finansowanie oraz uregulowania prawne umożliwiające silniejsze powiązania z gospodarką.

II. W celu realizacji wskazanych zadań Rząd RP sformułuje założenia polityki naukowej biorąc pod uwagę wszystkie obszary działalności państwa: gospodarczy, społeczny, naukowy i kulturalny. Polityka ta powinna tworzyć system efektywnie wspomagający intensywny i jakościowy rozwój polskiej gospodarki, wyznaczając w następstwie wysokie miejsce Polski w międzynarodowym podziale pracy. Zadania edukacyjne w zakresie kształcenia na poziomie wyższym oraz badania naukowe i wdrożeniowe, wynikające z polityki naukowej państwa, będą realizowały szkoły wyższe, placówki Polskiej Akademii Nauk i jednostki badawczo-rozwojowe dążąc do integrowania nauki, systemowo w poprzednim okresie atomizowanej. Poziom finansowania nauki i szkolnictwa wyższego będzie wynikać z postawionych im zadań.

III. Zostanie położony szczególnie silny nacisk na systematyczny rozwój całego sektora nauki i szkolnictwa wyższego poprzez tworzenie nowych rozwiązań systemowych w pełni wykorzystujących możliwości twórcze pracowników nauki. Zakłada się ciągły, dostosowany do zmieniających się zadań i warunków, ewolucyjny przebieg procesu, gwarantujący rozwój potencjału naukowego.

IV. Uwzględniając znaczenie zadań stojących przed nauką i szkolnictwem wyższym Rząd opracuje prorozwojowe wieloletnie harmonogramy finansowania nauki i szkolnictwa wyższego. Właściwi ministrowie zaproponują znaczące zwiększenie środków finansowych na każdy z tych działów, jednak nie mniej niż 0,6 % PKB na naukę w roku 2000 w ujęciu realnym, zgodnie z ustaleniami zawartymi w punktach V-VI. W kolejnych latach objętych harmonogramem finansowanie zadań nauki będzie wzrastało co najmniej o 10% rocznie w ujęciu realnym.

V. Dążyć się będzie do tego, aby wysokość środków przeznaczonych na płace pracowników wyższych uczelni, placówek Polskiej Akademii Nauk oraz przyszłych Państwowych Instytutów Badawczych pozwalała na ukształtowanie ich już w roku 2000 wg relacji 1:2:3 (asystent : adiunkt : profesor) przy czym podstawą wyliczenia płac powinna się stać kwota nie mniejsza niż średnia płaca w sektorze przedsiębiorstw. Dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi lub pracownikami naukowymi podstawą powinien być wskaźnik 1,25. Do czasu zakończenia przekształceń zasada ta powinna obowiązywać także w odniesieniu do jednostek badawczo-rozwojowych. Pociąga to za sobą konieczność zwiększenia środków na działalność statutową, a także wprowadzenia nowych rozwiązań prawnych.

Strona związkowa stoi na stanowisku, że w ramach środków na działalność statutową, podobnie jak to było w 1997 roku, należy wyodrębnić część przeznaczoną na podwyżki płac.

VI. Ze względu na znaczną dekapitalizację majątku trwałego polskich instytucji naukowych i badawczo-rozwojowych, w tym zwłaszcza aparatury badawczej, środki finansowe przeznaczone na ten rodzaj inwestycji powinny wzrosnąć realnie co najmniej o 50%.

VII. Obie strony stwierdzają, że należy wzmocnić działania i system regulacji prawnych skłaniających przedsiębiorstwa (w tym zagraniczne) do korzystania z potencjału naukowego oraz dorobku naukowego i technicznego polskich placówek naukowych i uczelni, a także do inwestowania w badania naukowe i wdrożeniowe.

Strona związkowa stoi na stanowisku, że należy do tego dążyć w szczególności poprzez obniżenie podatku dochodowego od podmiotów gospodarczych zamawiających prace w krajowych placówkach naukowych lub prowadzących na obszarze kraju:

- badania naukowe i prace badawczo rozwojowe,

- dokonujących zakupu wyników badań,
- prowadzących nieinwestycyjne zadania rozwojowe (dokumentacja konstrukcyjna i technologiczna, prototypy itp.) zamawiane u podmiotów krajowych, zależnie od stosunku:

$$\frac{B}{D+B}$$

gdzie: D - dochód, B - wydatki na wymienione wyżej prace badawcze i wdrożeniowe.

VIII. Strona związkowa stoi na stanowisku, że należy wprowadzić regulacje podatkowe sprzyjające przekształceniom własnościowym placówek naukowych, a w szczególności:

- bezterminowe zwolnienie placówek naukowych i badawczo-rozwojowych (niezależnie od formy własności) od podatku dochodowego w części dotyczącej prowadzenia działalności naukowej i badawczo-rozwojowej,
- zaliczenie środków wypracowanych przez placówki naukowe i badawczo-rozwojowe z działalności innej niż działalność naukowa i badawczo-rozwojowa do kosztów uzyskania przychodów w wysokości tej części środków, która jest przeznaczona na rozwój potencjału badawczego placówki.

IX. Strona związkowa stoi na stanowisku, że należy część prywatyzowanego majątku narodowego przeznaczyć na utworzenie funduszu celowego wspierającego rozwój nauki i szkolnictwa wyższego.

X. Przy prywatyzacji majątku narodowego celowe jest negocjowanie pakietu naukowo-badawczego. Rząd opracuje zasady tych negocjacji.

W imieniu:

delegacji NSZZ „Solidarność”
Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszcański

delegacji Rządowej
Przewodniczący Komitetu
Badań Naukowych
/-/ Andrzej Wiszniewski

**PPROTOKÓŁ USTALEŃ Z ROZMÓW RZĄDU RZECZPOSPOLITEJ POLSKI I NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”
W ZESPOLE ROBOCZYM DS. SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
W SPRAWIE PAKIETU DLA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
WARSZAWA, 7 LIPCA 1999 R.**

W dniach 22 i 29 czerwca oraz 7 lipca 1999 roku odbyły się rozmowy w sprawie pakietu dla nauki i szkolnictwa wyższego w zespole roboczym ds. szkolnictwa wyższego, pomiędzy Rządem RP a NSZZ „Solidarność”

Stronę rządową reprezentowali:

1. Mirosław Handke - Minister Edukacji Narodowej,
2. Witold Pakuła - v-ce dyrektor Departamentu Ekonomiki Edukacji,
3. Tadeusz Popłonkowski - dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
4. Barbara Wojciechowska - naczelnik Wydziału Kształcenia i Rozwoju Kadr Naukowych.

NSZZ „Solidarność” reprezentowali:

1. Janusz Sobieszcański - Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”,
- 2- 8. Romuald Kotowski, Edward Krauze, Ryszard Mosakowski, Jerzy Olędzki, Wojciech Pillich, Bogdan Rudnik, Jerzy Żurak, - członkowie Prezydium KSN NSZZ „Solidarność”.

W rozmowach brał również udział Zbigniew Kruszyński - członek Prezydium KK NSZZ „Solidarność” - jako obserwator.

Rząd RP i NSZZ „Solidarność”, w wyniku przeprowadzonych rozmów, ustalają co następuje:

I. Nauka i edukacja są ważnymi czynnikami warunkującymi dalszy rozwój i wzrost gospodarczy kraju. W związku z tym zapewnienie stabilności rozwoju tych dziedzin oraz wprowadzanie mechanizmów, które przyczyniałyby się do upowszechniania w społeczeństwie potrzeby kształcenia się powinno stanowić istotny cel działań zarówno rządu, jak i organizacji pozarządowych. Wzrost poziomu i powszechności wykształcenia społeczeństwa jest warunkiem jego rozwoju i korzystania z zaawansowanej techniki. Jest również warunkiem istnienia i aktywnego działania Polski w strukturach Unii Europejskiej oraz organizacji międzynarodowych.

II. Wzorem państw Unii Europejskiej priorytet wydatków na edukację i naukę powinien mieć wymiar realny, nie deklaracyjny. Warunki pracy nauczycieli akademickich i nauki studentów w Polsce odbiegają od poziomu w państwach Unii Europejskiej, bowiem nakłady przypadające na jednego studenta oraz pracownika naukowego i dydaktycznego, a także substancję materialną są wyraźnie niższe. Stwarza to poważne zagrożenia dla jakości i powszechności nauczania.

III. Pilną potrzebą jest wprowadzenie takiego systemu pomocy materialnej dla studentów, aby uzyskanie wyższego wykształcenia znalazło się w zasięgu możliwości finansowych każdego młodego Polaka.

IV. Wobec przekształceń w gospodarce narodowej dostrzegana jest również potrzeba dokonania zmian w mechanizmach finansowania szkolnictwa wyższego, tak aby nastąpiło otwarcie przedsiębiorców i instytucji działających na polskim rynku na współpracę ze szkołami wyższymi.

V. Niezbędny jest wzrost współpracy polskich uczelni z placówkami działającymi w innych krajach, bowiem wymiana doświadczeń i współpraca międzynarodowa jest dziś podstawowym warunkiem harmonijnego rozwoju.

Widząc konieczność realizacji wymienionych celów Ministerstwo Edukacji Narodowej opracowało średniookresowy program finansowania szkolnictwa wyższego, przyjmując, że najpełniejsza ich realizacja będzie wymagała nakładów w roku 2000 na poziomie 1,07% PKB i dalszego zwiększania do poziomu 1,37% PKB po roku 2002.

Jako priorytetowe wskazano w nich finansowanie:

- wzrostu nakładów przypadających na 1 studenta,
- wzrostu nakładów na cele dydaktyczne związane z wstępowaniem do szkół wyższych roczników wyżu demograficznego i dekapitalizacją majątku uczelni,
- wzrostu nakładów na pomoc materialną dla wszystkich studentów wynikający z wymagań konstytucyjnych,
- rozwoju i upowszechnienia systemu kredytów i pożyczek studenckich jako uzupełniającej formy pomocy dla studentów niezależnej od bezzwrotnych świadczeń pomocy materialnej,
- stabilizacji systemu wyższego szkolnictwa zawodowego,
- wzrostu nakładów na odtworzenie i rozbudowę substancji materialnej uczelni,
- reformy systemu wynagrodzeń pracowników uczelni w latach 2000-2003, tak aby dzięki niej możliwe stało się osiągnięcie postulowanej przez środowiska uczelni relacji przeciętnych wynagrodzeń pracowników uczelni do przeciętnych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw z mnożnikami: 3x dla stanowiska profesora, 2x dla stanowisk wykładowcy i adiunkta, 1x dla asystenta oraz 1x dla średniej płacy dla pozostałych pracowników (system „3 : 2 : 1 : 1”).

NSZZ „Solidarność” uznaje propozycje Ministerstwa Edukacji Narodowej za idące we właściwym kierunku, lecz wobec sytuacji większości szkół wyższych, potrzeb kraju oraz znaczenia zadań stojących przed nauką i szkolnictwem wyższym, uważa, że tempo tych zmian jest dalece niewystarczające. Nie umożliwia realizacji celów wymienionych w pierwszej części protokołu.

Podczas konstruowania strategii dla rozwoju i finansowania nauki i szkolnictwa wyższego powinny zostać uwzględnione następujące zadania:

1. Rząd RP powinien opracować długoterminowy harmonogram finansowania nauki i szkolnictwa wyższego uwzględniający groźne symptomy sytuacji kryzysowej: lukę pokoleniową wśród nauczycieli akademickich, wyraźne załamanie od 1996 roku trendu wzrostowego w wynagrodzeniach nauczycieli oraz drastycznie niski poziom nakładów budżetowych przypadających na 1 studenta. Już w 2000 roku powinno nastąpić istotne zwiększenie środków z budżetu państwa przeznaczonych na szkolnictwo wyższe, jednak nie mniej niż do 1,26% PKB. W latach kolejnych, objętych harmonogramem, poziom nakładów na szkolnictwo wyższe powinien wzrastać o około 10% rocznie w ujęciu realnym.

2. W nadchodzącym roku budżetowym powinna być wprowadzona reforma systemu wynagrodzeń przy modyfikacji układu 3 : 2 : 1 : 1 do układu 3 : 2 : 1 : 1,25. Współczynnik 1,25 dotyczy pracowników szkół wyższych nie będących nauczycielami akademickimi.

3. Ze względu na znaczną dekapitalizację majątku trwałego konieczne jest bezzwłoczne odbudowanie i unowocześnienie wyposażenia polskich uczelni, przy czym środki finansowe na te inwestycje powinny wzrosnąć realnie o 50%.

4. Dodatkowo znacząco powinny wzrosnąć środki na następujące cele:

- Pomoc materialną dla studentów, przy uwzględnieniu wzrostu liczby studentów i realnego wzrostu nakładów na jednego studenta nie mniejszego niż 10%.
- Wydatki rzeczowe - przy ustalaniu wysokości środków powinien być uwzględniany przewidywany wzrost liczby studentów; realne zwiększenie tych środków nie powinno być mniejsze niż 10%.
- Korzystnie oprocentowane kredyty na realizację zadań inwestycyjnych szkół wyższych.

5. Niezwłoczne przygotowanie propozycji kształtowania wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, prowadzącej do zmniejszenia dysproporcji między wynagrodzeniami w sektorze przedsiębiorstw i cywilnej sfery budżetowej. Należy rozważyć celowość wprowadzenia systemu przelicznikowego dla całej sfery budżetowej. W przypadku konieczności nowelizacji ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, zostanie ona przygotowana w trybie pilnym i wprowadzona na szybką ścieżkę legislacyjną. Na obrady Komisji Trójstronnej ds. Społeczno Gospodarczych Rząd powinien przygotować propozycje kształtowania wynagrodzeń w publicznym szkolnictwie wyższym, zgodnie z przyjętymi ustaleniami.

Uznając zasadność i potrzebę realizacji powyższych wniosków, przedstawiciele strony rządowej wskazywali na ograniczone możliwości ich realizacji, wynikające z poziomu dochodów budżetu państwa.

W imieniu:
delegacji NSZZ „Solidarność”
Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

W imieniu:
delegacji Rządowej
Minister Edukacji Narodowej
/-/ Mirosław Handke

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”
ul. Waryńskiego 12, 00-631 Warszawa

Warszawa, dnia 16.01.2001 r.

Pan Wicepremier

Longin Komolowski
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie premierze,

Bardzo niepokojące jest przeciąganie naszych rozmów bez pozytywnego w nich postępu.

W poniedziałek i wtorek, 15 i 16 stycznia br., poinformowałem o tym Komisje Zakładowe i zwróciłem się o wyrażenie poparcia propozycjom „Solidarności” i o ewentualne podjęcie decyzji o zorganizowaniu akcji wyrażających protest wobec polityki pogłębiającej złą sytuację nauki i szkolnictwa wyższego.

Liczmy, że na spotkaniu w czwartek (18.01.2001 r.) Pan Premier przedstawi konkretne propozycje odrobienia strat ubiegłego roku i poprawy finansowania zadań nauki i szkolnictwa wyższego.

Łączę wyrazy szacunku

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Podsekretarz Stanu
Elżbieta Sobótka

Warszawa, 17.01.2001 r.

Pan Janusz Sobieszkański
Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”

Szanowny Panie Przewodniczący,

W imieniu Pana Premiera Longina Komolowskiego uprzejmie informuję, że w związku z trwającymi pracami Sejmu nad budżetem Państwa – spotkanie wyznaczone na dzień 18 stycznia br, nie będzie mogło się odbyć.

W trybie roboczym uzgodniony zostanie termin następnego spotkania, najszybciej jak to będzie możliwe.

Z poważaniem

Podsekretarz Stanu
/-/ Elżbieta Sobótka

Następujące dwa listy Przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Janusza Sobieszkańskiego zostały skierowane do Komisji Zakładowych współpracujących z KSN. (Red.)

KRAJOWA SEKCJA NAUKI
NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Warszawa, 15.01.2001r.

Komisje Zakładowe NSZZ „Solidarność” Uczelni i Jednostek Naukowych

Na decyzję podjęcia sporu z Rządem wpływ miały także stanowiska części Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność”. Obecnie pożądane jest danie wyrazu poparciu działań i postulatów zgłaszanych przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”. W taki sposób w dniu 13. stycznia br. wypowiedziało się Prezydium KSN i obecni na posiedzeniu przedstawiciele Ośrodków Lokalnych KSN.

Brak rzeczowej reakcji na postulaty Związku, przeciąganie rozmów, lekceważenie sytuacji w szkolnictwie wyższym i nauce, skłania do podjęcia akcji protestacyjnej w bardziej zauważalnej i odczuwalnej postaci.

Inicjatywa co do treści, formy i zakresu poparcia naszych racji, może mieć różną postać i zależy od decyzji Komisji Zakładowej.

Ze swej strony – na obecnym etapie sporu - możemy zaproponować pewne formy działań, które jednolicie podjęte przez liczne Komisje Zakładowe, miałyby dodatkową wartość.

Proponuje się wywieszenie flag NSZZ „Solidarność” i wysłanie listów do Premiera Rządu Jerzego Buzka oraz do innych osobistości. Listy powinny wyrażać oczekiwanie co do zwiększenia nakładów na naukę i na szkolnictwo wyższe oraz wyrażać dezaprobatę do postawy Rządu w toczących się negocjacjach. W listach należy powiadomić o oflagowaniu (jeżeli takie działanie będzie podjęte). Listy mogą być krótkie. Ważny będzie fakt wyrażenia w nim stanowiska.

Ważne jest, aby działanie Komisji Zakładowych miało miejsce w jednakowym okresie, w przeddzień i w dniu w którym odbędzie się kolejna tura rozmów przedstawicieli NSZZ „Solidarność” i Rządu. Rozmowy te są zaplanowane na **czwartek 18 stycznia br.** Istotnym jest, aby listy dotarły do adresatów w środę lub w czwartek. Dlatego należy je wysłać najpierw faxem i najlepiej już w środę, także w godzinach wieczornych.

Poniżej zamieszczamy rozpisanie powyższej propozycji:

- **oflagować budynki uczelni i jednostek naukowych** (18 bm., ew. 17,18,19), po poinformowaniu Rektora lub Dyrektora jednostki o przyczynach i celu sporu,
- wysłać pismo (najlepiej w środę, faxem i listem) **do Premiera Rządu**, z powiadomieniem o oflagowaniu, w przypadku takiego działania
- wysłać faksem podobne pisma do **Ministrów MEN, KBN, Finansów** oraz do **Wicepremiera i Ministra Pracy i Polityki Społecznej**; do parlamentarnych Klubów AWS, UW, PSL;
- wysłać faksem podobne pismo do **Przewodniczącego KK NSZZ „Solidarność”**,
- w gablotkach KZ i na tablicach ogłoszeń wywiesić dobrze widoczne informacje o sporze z Rządem. Można wykorzystać treść równoległe przekazanej „Informacji o przebiegu sporu” oraz informacje w biuletynie „Wiadomości KSN” (np. nr 11/2000),
- o sporze i działaniach powiadomić Związki Zawodowe działające w jednostce (przed 18.bm.),
- o sporze i działaniach powiadomić Organizacje Studenckie (planowany w budżecie roku 2000 fundusz pomocy materialnej dla studentów, również został zmniejszony) (przed 18.bm.),
- bardzo proszę o niezwłoczne powiadomienie Biura KSN o formie podjętych działań, faksem (022 825-73-63) lub e-mailem (ksn@ee.pw.edu.pl).

Podjęte działania będą sprawdzianem naszej sprawności.

Z pozdrowieniem i życzeniami udanej akcji

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

/-/ Janusz Sobieszczęński

**KRAJOWA SEKCJA NAUKI
NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”**

Warszawa, 15.01.2001r.

Komisje Zakładowe NSZZ „Solidarność”
Uczelni i Jednostek Naukowych

INFORMACJA O PRZEBIEGU SPORU Z RZĄDEM

Przeciwko ograniczaniu podstaw rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego,
Przeciwko pauperyzacji środowiska akademickiego i naukowego.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” od lat zgłasza postulaty poprawy ciągle pogarszającej się sytuacji finansowej uczelni publicznych i jednostek naukowych, która osiąga poziom grożący załamaniem systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Godzi to w podstawy rozwoju Kraju. Nakłady na kształcenie studenta w Polsce są kilka lub kilkanaście razy mniejsze niż w prawie wszystkich krajach europejskich. Na spotkaniu z Ministrem Edukacji Narodowej w dniu 2.08.2000r., przedstawiciele KSN wyrazili zaniepokojenie sytuacją szkolnictwa wyższego i przedstawili możliwość podjęcia działań statutowych w razie zgłoszenia zapowiadanego projektu budżetu na rok 2001. Brak reakcji Rządu na postulaty poprawy sytuacji sprawił, że KSN wystąpiła do Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” o wszczęcie sporu z Rządem. Komisja Krajowa decyzją z 7.11.2000r., m.in. na wniosek KSN, rozpoczęła spór z Rządem (kopie dokumentów w „Wiadomościach KSN” nr 11(57)/2000).

W ramach sporu, 29.11.2000 r. rozpoczęły się rozmowy, w których Rząd zadeklarował nieco korzystniejsze niż w projekcie budżetu na rok 2001 wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, bo w wysokości 7,8% - przy planowanej inflacji 7,2% - oraz dodatkowe środki na poprawę sytuacji płacowej w szkolnictwie wyższym i nauce. Lecz Rząd z tej obietnicy nie wywiązuje się do dzisiaj.

Na spotkaniu 21.12.2000r. KSN ponownie przedstawiła stronie rządowej postulat radykalnego o 50-100%, zwiększenia środków na wynagrodzenia w sferze nauki i szkolnictwa wyższego oraz wezwano Rząd do przedstawienia propozycji rozwiązania kwestii:

- niedoszacowania wzrostu wydatków płacowych i pozapłacowych wskutek inflacji w roku 2000 (ok. 10% zamiast przewidywanej 5,7%),
- wyrównania niepełnego przekazania w 2000 r. środków na realizację zadań w nauce (ok. 107 mln. zł) i szkolnictwie wyższym (ok. 150 mln. zł),
- opracowania wieloletniego planu zwiększenia finansowania nauki (do 1,5% PKB) i szkolnictwa wyższego (do 2% PKB).

NSZZ „Solidarność” zgłosiła także propozycje mające na celu powiązanie nauki z gospodarką.

Na spotkaniu 5.01. br. strona rządowa nie odpowiedziała na postulat i nie przedstawiła swoich propozycji, ograniczając się do opisu sytuacji.

Także na kolejnym spotkaniu 9.01. br. przedstawiciele Rządu nie podjęli merytorycznych rozmów, próbując odpowiedzialność za szukanie dodatkowych środków na szkolnictwo wyższe i naukę, zrzucić na Sejm RP, który ma bardzo ograniczone możliwości zmiany budżetu.

Ocenia się, że postępowanie Rządu jest nastawione na przeciąganie rozmów, i że Rząd nie zamierza – jak dotąd - zmienić poziomu finansowania szkolnictwa wyższego i nauki. W dalszym ciągu poszukuje się w tych sferach łatwych oszczędności budżetowych. Lekceważy się potrzeby społeczne.

Kolejne rozmowy odbędą się w czwartek, 18 bm.

Postępowanie Rządu prowadzi do kontynuowania sporu, wbrew racji stanu naszego Państwa.

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszczański

Kraków, 15.01.01

KOMUNIKAT
Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Dnia 13 stycznia 2001 roku odbyło się posiedzenie Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w poszerzonym składzie o koordynatorów, na którym omawiano dotychczasowe rezultaty negocjacji KSN z Rządem w ramach sporu.

Ze względu na nie wywiązywanie się przez stronę Rządową z dotychczasowych dwustronnych ustaleń Prezydium KSN apeluje do Komisji Zakładowych wyższych uczelni i jednostek naukowych o wszczęcie akcji protestacyjnej polegającej

na wywieszeniu flag na budynkach oraz wysłanie faxem do Premiera Rządu RP listów protestacyjnych (z kopią do Resortów, Parlamentu, Komisji Krajowej NSZZ „S” i Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S” w dniu 18 stycznia b.r.

W tym dniu odbędzie się w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej kolejna tura negocjacji strony Związkowej z Rządem w ramach trwającego sporu.

V-ce Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
ds. Jednostek Badawczo-Rozwojowych
/-/ Jerzy Dudek

KOMUNIKAT

Warszawa, 9 stycznia 2001 r.

W dniach 5 i 9 stycznia 2001 r. odbyły się spotkania strony Rządowej z NSZZ „Solidarność”, będące kontynuacją rozmów w ramach sporu pomiędzy Rządem, a NSZZ „Solidarność”. Przedmiotem rozmów był projekt budżetu Państwa na 2001 r., w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”, ze szczególnym uwzględnieniem środków na wynagrodzenia.

W dniu 9 stycznia 2001 r. strona Rządowa w przedmiotowej sprawie wniosła informację zgłoszoną przez Ministrów reprezentujących Komitet Badań Naukowych i Ministerstwo Edukacji Narodowej. Informacja w załączeniu (*zał. 1*).

Strona Związkowa wyraziła głębokie niezadowolenie wobec braku rzetelnego odniesienia się Rządu do propozycji wniesionych przez NSZZ „Solidarność”, co zostało wyrażone w załączonym do komunikatu stanowisku (*zał. 2*). Ponownie zwrócono się do Rządu o przedstawienie na następnym spotkaniu konkretnych propozycji poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego.

Wstępnie ustalono, że następne spotkanie odbędzie się w dniu 16 lub 18 stycznia b.r.

Przedstawiciel Prezydium
KK NSZZ „Solidarność”
/-/ Stefan Kubowicz

Szef Zespołu Doradców w Gabinetnie Politycznym Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Pracy i Polityki Społecznej
/-/ Michał Boni

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszczęński

Załącznik 1

Informacja

Warszawa, 9 stycznia 2001 r.

1. W zakresie wzrostu wynagrodzeń pracowników cywilnych państwowego szkolnictwa wyższego Ministerstwo Edukacji Narodowej przedstawiło wariantowe wyliczenie:

a) kalkulacji wzrostu wydatków na wynagrodzenia o 119,5 mln. zł (o 12,3%) wynikającej z uwzględnienia wyższych wydatków na wynagrodzenia (z pochodnymi) z tytułu:

- wyższej o 3,3 punkta procentowego średniorocznej inflacji od wzrostu wydatków na wynagrodzenia zaplanowanych w 2000 r. na poziomie 6,7%, tj. o 1 punkt procentowy od inflacji prognozowanej na 2000 r. (5,7%);

- uwzględnienia prognozowanej średniorocznej inflacji na 2001 r. na poziomie 7,2%;

b) kalkulacji wzrostu wydatków na wynagrodzenia (z pochodnymi) w 2001 r. o 357,8 mln. zł. wynikających z uwzględnienia:

- wzrostu wydatków na wynagrodzenia w 2001 r. o 17,0% proponowane przez stronę związkową, jako różnicy do kwoty wydatków na wynagrodzenia w projekcie budżetu na 2001 r. zwaloryzowanych o 7,6% i uwzględniających wzrost zatrudnienia z tytułu wzrostu zadań.

2. Wynagrodzenia w sferze nauki są ustalane przez kierownictwa jednostek tej sfery. Aby umożliwić proponowany przez stronę związkową wzrost wynagrodzeń w 2001 r. należy uwzględnić:

a) inflację w roku 2000 wyższą niż prognozowana,

b) niewykonanie wydatków budżetu,

c) inflację prognozowaną na rok 2001.

Oznacza to wzrost budżetu nauki w 2001 r. w stosunku do wykonania budżetu w roku 2000 o wskaźnik 17%. Wynika stąd, że do planowanej wysokości budżetu nauki w roku 2001 równej 3322,8 mln. zł. należałoby dodać 90,0 mln. zł.

/-/J.K.Fraćkowiak

/-/ Lech Sprawka

Podsekretarz Stanu w KBN

Podsekretarz Stanu w MEN

Załącznik 2

**Stanowisko strony związkowej w sprawie kształtowania wynagrodzeń
w działach „szkolnictwo wyższe” i „nauka” w budżecie państwa 2001**

Warszawa, 9.01.2001 r.

Wyrażamy głębokie niezadowolenie z powodu nie wywiązywania się strony Rządowej z dotychczasowych ustaleń dwustronnych negocjacji w ramach sporu z Rządem.

W komunikacie z 29 listopada 2000 roku podpisanym w imieniu Rządu przez Pana wicepremiera Longina Komolowskiego strona Rządowa zadeklarowała przeznaczenie w budżecie roku 2001 dodatkowych środków na poprawę sytuacji płacowej w szkolnictwie wyższym i nauce.

Na kolejnym spotkaniu w dniu 9 stycznia 2001 Rząd nie przedstawił jednak konkretnej propozycji. Oznacza to dla nas, że w tej sprawie prowadzona jest gra na zwłokę i liczenie na słabnący opór negocjatorów poddawanych coraz większej presji czasu. Brak konkretnych decyzji Rządu jest znamieny dla wszystkich dotychczasowych rozmów.

1. Sondażowe propozycje strony Rządowej (patrz załączona informacja) prowadzą do nieznacznego zwiększenia środków na wynagrodzenia w szkolnictwie wyższym i nauce w odniesieniu do przedłożenia zapisanego w projekcie budżetu i mają znaczenie ledwie kosmetyczne. Oznacza to, że wynagrodzenia w tych działach w wymiarze realnym od roku 1999 istotnie się obniżają. Nie jest więc spełnione podstawowe żądanie NSZZ „Solidarność”, określone Decyzją Prezydium Komisji Krajowej nr 173/2000 w sprawie wszczęcia sporu z Rządem.

2. Środki przeznaczone w projekcie budżetu państwa na rok 2001 na naukę i szkolnictwo wyższe są rażąco niewystarczające w odniesieniu do zadań. Jednocześnie dzieje się to przy niepełnej realizacji budżetu roku 2000. Pomniejszenie pod koniec roku 2000 dotacji budżetowej o ok. 150 mln zł, spowodowało, że stopień sfinansowania budżetu szkolnictwa wyższego wyniósł ok. 92%. Analogiczny zabieg przeprowadzono z budżetem w dziale „nauka”. Następstwem pomniejszenia dotacji budżetowej pod koniec roku jest przeniesienie zobowiązań finansowych uczelni i jednostek naukowych w poczet roku bieżącego, co ewidentnie pogarsza i tak już złą sytuację finansową.

3. Przeciąganie obecnego stanu do granic wytrzymałości prowadzi nie tylko do dalszej głębokiej pauperyzacji środowiska pracowników nauki i szkolnictwa wyższego. Powoduje również obniżenie jakości kształcenia i spowalnia rozwój badań naukowych. Oznacza to w następstwie zahamowanie cywilizacyjnego rozwoju kraju i uniemożliwienie rozwoju gospodarczego.

4. Zwracamy uwagę, że szkolnictwo wyższe bardzo istotnie przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia.

Rząd wymusza kontynuację sporu wbrew edukacyjnej i ekonomicznej racji stanu.

Przedstawiciel Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”
/-/ Stefan Kubowicz

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszczański

KRAJOWA SEKCJA NAUKI
NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Wyciąg z pisma z dnia 27 grudnia 2000 r., skierowanego do

Wicepremiera Longina Komolowskiego

Pan Wicepremier Longin Komolowski
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Premierze,

1. Opcja zerowa wynagrodzeń „0” w szkolnictwie wyższym i w nauce.

Określa poziom wynagrodzeń w 2001 roku odpowiadający w ujęciu realnym poziomowi wynagrodzeń planowanemu na rok 2000. Uwzględnia niedoszacowanie inflacji w 2000 roku o około 4,3 % oraz prognozowaną inflację na rok 2001, w wysokości 7,2 %. Co oznacza, że **zerowy wzrost wynagrodzeń jest osiągnięty przy współczynniku 1,118 - przy nominalnym zwiększeniu środków na wynagrodzenia o około 12 %.**

2. Opcja zerowa „0” środków z budżetu państwa na „cywilne szkolnictwo wyższe” i „naukę”.

Określa poziom nakładów w 2001 r. na te działy, odpowiadający, w ujęciu realnym, poziomowi nakładów planowanemu na rok 2000. Uwzględnia niedoszacowanie inflacji w 2000 r., prognozowaną inflację na 2001 r. oraz zwrot kwot zabranych tym działom pod koniec 2000 r.

2.1. Nakłady z budżetu państwa na cywilne szkolnictwo wyższe w 2001 roku wg opcji zerowej „0”:

$(5\,531\,034 \text{ tys. zł} \times 1,043 \times 1,072) + 150\,000 \text{ tys. zł} = 6\,334\,226,99 \text{ tys. zł.}$

Co oznacza, że zerowy wzrost nakładów, wg opcji „0”, na cywilne szkolnictwo wyższe w roku 2001 jest osiągnięty przy nominalnym zwiększeniu nakładów w 2001 r. o **14,5 %**, w stosunku do planowanych nakładów na 2000 r.

2.2. Nakłady z budżetu państwa na naukę w 2001 roku wg opcji zerowej „0”:

$(3\,050\,500 \text{ tys. zł} \times 1,043 \times 1,072) + 107\,000 \text{ tys. zł} = 3\,517\,751,85 \text{ tys. zł.}$

Zerowy wzrost nakładów, wg opcji „0”, na naukę w roku 2001 jest osiągnięty przy nominalnym zwiększeniu nakładów o **15,32 %**, w stosunku do planowanych nakładów na 2000 r.

Pojęcie „opcji zerowej” zostało wprowadzone w celu rzetelnego oceniania propozycji kształtowania środków na realizację zadań nauki i szkolnictwa wyższego.

NSZZ „Solidarność” oczekuje, że w 2001 roku środki finansowe z budżetu państwa na naukę i szkolnictwo wyższe będą znacząco większe od określonych w opcji zerowej i będą zgodne z wniesionymi przez Związek propozycjami dotyczącymi łącznych nakładów, w tym także środków na wynagrodzenia (realizacja relacji 1:2:3).

Jesteśmy przeświadczeni, że Rząd dostrzega pilną konieczność poprawy warunków pracy w tych dziedzinach.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Sobieszczański

Komunikat

Warszawa, 21 grudnia 2000 r.

W dniu 21 grudnia 2000 r. odbyło się kolejne spotkanie strony Rządowej z NSZZ „Solidarność” w ramach kontynuacji spotkania z dnia 29 listopada 2000 r. poświęcone między innymi poprawie sytuacji budżetowej w tym płacowej w nauce i szkolnictwie wyższym.

W trakcie spotkania omówiono i uzgodniono, że tematem kolejnego spotkania, które zostało zaplanowane na dzień 5 stycznia 2001 r. będzie odniesienie się strony Rządowej do postulatu zwiększenia środków na wynagrodzenia w sferze nauki i szkolnictwa wyższego o 50 - 100 %, co jest odpowiednikiem od dawna postulowanej i powszechnie akceptowanej w środowisku akademickim relacji wynagrodzeń wyrażonej stosunkiem 1:2:3 (asystent, adiunkt, profesor), gdzie „1” odpowiada przeciętnemu wynagrodzeniu w gospodarce narodowej. Tematem spotkania będzie również przedstawienie przez stronę Rządową propozycji rozwiązań dotyczących:

1. Kwestii niedoszacowania inflacyjnego wzrostu wydatków płacowych i pozapłacowych, w kontekście prognozowanej (5,7%) i przewidywanej (około 10%) średniorocznej inflacji w 2000 (roku plus 7,2% planowanej inflacji w 2001 r. plus kwoty wynikające z niewykonania wydatków budżetu z pozycji nauka i szkolnictwo wyższe), przedstawionej przez stronę Związkową jako opcja zerowa.

2. Sposobu pozyskania dodatkowych środków dla nauki i szkolnictwa wyższego w celu umożliwienia wzrostu wynagrodzeń w roku 2001 powyżej wskaźnika wzrostu zapisanego w projekcie ustawy budżetowej na rok 2001.

3. Wyrównania wynikającego z przewidywanego niepełnego przekazania środków na realizację wydatków działów nauka i szkolnictwo wyższe, przewidzianych w ustawie budżetowej na rok 2000.

4. Opracowania wieloletniego planu zwiększania finansowania zadań nauki i szkolnictwa wyższego do 1,5% PKB w odniesieniu do nauki i 2% PKB w odniesieniu do szkolnictwa wyższego (równocześnie strona Związkowa przywołuje uzgodnienia przyjęte w tej sprawie w roku 1999 w czasie rozmów Rządu i NSZZ „Solidarność”).

Oprócz powyższego strona Związkowa ponownie zwróciła się o podjęcie kompleksowych działań w celu powiązania nauki z gospodarką. Strona Związkowa postuluje wprowadzenie odpowiednich ulg podatkowych oraz wprowadzenie jako zasady negocjowanie pakietu badawczo - rozwojowego w procesie prywatyzacji. Koniecznością jest także stworzenie mechanizmów trwale wiążących naukę z gospodarką. W tym celu proponuje się wprowadzenie podatku rozwojowego od podmiotów gospodarczych, który (w systemie grantów) byłby przeznaczony na realizację badań zamawianych przez płatników tego podatku.

Przedstawiciel Prezydium
KK NSZZ „Solidarność”
/-/ Stefan Kubowicz

Szef Zespołu Doradców w Gabinetnie Politycznym Wiceprezesa
Rady Ministrów i Ministra Pracy i Polityki Społecznej
/-/ Michał Boni

KRAJOWA SEKCJA NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Warszawa, dnia 4 grudnia 2000 r.

Pani Poseł **Grażyna Staniszevska**
Przewodnicząca Komisji Sejmowej
Edukacji, Nauki i Młodzieży

Szanowna Pani Przewodnicząca,

W załączeniu przesyłam w imieniu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” stanowisko w sprawie projektu budżetu państwa na 2001 rok w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”.

Bardzo żałuję - z powodu prowadzenia zajęć dydaktycznych nie będę mógł być obecny na posiedzeniu Komisji w dniu 6 grudnia. Bardzo bym prosił Panią Przewodniczącą o zapoznanie Komisji z załączonym stanowiskiem i o poparcie propozycji zdecydowanego zwiększenia środków budżetowych na realizację zadań szkolnictwa wyższego i nauki.

Krajowa Sekcja Nauki wystąpiła do Komisji Krajowej o wszczęcie sporu z Rządem w sprawach dotyczących nauki i szkolnictwa wyższego. Spór został wszczęty. Rozmowy te mogą trwać dość długo, a poprawa sytuacji powinna nastąpić w przyszłym roku. Obawiam się, że bez zdecydowanego stanowiska Sejmu nigdy nie będzie sprzyjających okoliczności do rzeczywistego docenienia znaczenia i roli tych dziedzin.

Na posiedzeniu Komisji Sejmowej Krajową Sekcję Nauki będzie reprezentował pan dr Jerzy Olędzki, lecz nie wiem czy zdoła być na całych obradach, gdyż po południu również prowadzi zajęcia ze studentami.

Łączę wyrazy szacunku

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

Zał. do w/w pisma

Warszawa, dnia 4 grudnia 2000 r.

**Stanowisko,
w imieniu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”,
w sprawie projektu budżetu państwa na 2001 rok
w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”**

W imieniu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” oceniam projekt budżetu państwa na rok 2001, w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”, jako propozycję, która bez wprowadzenia zasadniczych zmian nie powinna być przyjęta przez Parlament RP.

Od wielu lat, z wielu ośrodków, zgłaszane są protesty wobec niskiego finansowania nauki i szkolnictwa wyższego. Zgłaszane są także propozycje niezbędnego poziomu finansowania tych dziedzin. W tych sprawach zabierał głos także Sejm.

Budżet roku bieżącego przyniósł spadek realnej wartości nakładów na te dziedziny. Zaskakujące jest dodatkowe bezprecedensowe zmniejszenie tych środków budżetowych o ponad 200 mln. zł. Propozycja na rok przyszły: 3 322,8 mln. zł (0,419% PKB) na naukę i 5 991,2 mln. zł (0,75 % PKB) na cywilne szkolnictwo wyższe oznacza przeniesienie na kolejny rok strat tegorocznych, a w przypadku wystąpienia większej inflacji niż jest planowana, spowoduje dalszy spadek realnej wartości nakładów na realizację zadań szkolnictwa wyższego i nauki.

Szczególnie dotkliwa i szkodliwa jest polityka płacowa wobec pracowników tych dziedzin. Poziom przyznawanych im płac narusza racjonalność kształtowania wynagrodzeń w Polsce. Sprawia wrażenie kary za to, że środowisko nie doprowadziło do pełnej komercjalizacji prac badawczych i kształcenia studentów. Przy od lat zaniżonym poziomie wynagrodzeń mamy w tym roku spadek ich realnej wartości. Uważamy, że należy zahamować politykę bagatelizowania tych dziedzin.

Krajowa Sekcja Nauki proponuje zdecydowane zwiększenie środków na wynagrodzenia w szkolnictwie wyższym i nauce, w granicach o 50 - 100 %. (100 % jest w przybliżeniu odpowiednikiem od dawna proponowanej i nie wygórowanej relacji 1 :2:3.). W odniesieniu do działu nauka wymagałoby to stosownego zwiększenia nakładów na działalność statutową.

Brakujące środki proponuje się pokryć z oszczędności w wydatkach na obsługę zadłużenia zagranicznego i długu krajowego.

Apeluję do Posłów Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży o podjęcie tej propozycji i zgłoszenie jej jako wniosku poselskiego.

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”
/-/ Janusz Sobieszkański

**Wyciąg z informacji Wiceprezesa Rady Ministrów L. Komolowskiego
dot. kształtowania płac sfery budżetowej w 2001 r
(Przedruk z Biuletynu Informacyjnego KK nr 100)**

„Na 2001 r. zakłada się wzrost płac w państwowej sferze budżetowej o 7,6%, przy prognozie cenowej – 7,2% a więc realnie o około 0,4%. Wyższy wzrost wynagrodzeń w sferze budżetowej, w uwarunkowaniach projektu budżetu na 2001 r. nie jest możliwy”.

Podpisali: /-/ Józef Niemiec
/-/ Longin Komolowski

Styczniowy protest „Solidarności”

placówek naukowych i uczelni

Na apel Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” o podjęciu akcji protestacyjnej wobec obecnie prowadzonej polityki Rządu w dziedzinie nauki i edukacji odpowiedziało natychmiast wiele organizacji zakładowych „Solidarności” uczelni i instytutów naukowych. Do Biura KSN NSZZ „Solidarność” w Warszawie ciągle jeszcze napływają nowe stanowiska i informacje o podejmowanych krokach. W wielu instytucjach zostały wywieszane flagi. Listy protestacyjne poszły do Pre-

miara, przedstawiciele Rządu i Parlamentu. Niektóre z tych dokumentów zamieszczamy poniżej – o innych o analogicznej treści lub takich o których mamy jedynie informacje, że zostały wystosowane – informujemy.

(RED.)

KZ NSZZ „S” Politechniki Śląskiej w Gliwicach przesłała do Premiera Jerzego Buzka następujące stanowisko:

**Stanowisko Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Śląskiej w Gliwicach
z dnia 17.01.2001 r.**

w sprawie sytuacji szkolnictwa wyższego i nauki oraz sporu z Rządem RP

Od wielu lat trwa pogarszanie się sytuacji finansowej szkolnictwa wyższego, w tym także naszej uczelni. Stały wzrost liczby studentów nie spotkał się z odpowiednim wzrostem nakładów finansowych. Utrzymywanie prawie niezmiennych nakładów na wyższą edukację i naukę, jest paradoksalnie nazywane przez Rząd działaniem priorytetowym. Wprowadzane są nowe obciążenia uczelni, natomiast władze państwowe nie wywiązują się ze swoich zobowiązań, np. nie przekazując terminowo dotacji, nie realizując w roku 2000 budżetu szkolnictwa wyższego i nauki, nie rewaloryzując skutków inflacji itp. Rezultatem musi być spadek jakości nauczania, ograniczenie badań naukowych oraz pauperyzacja środowiska akademickiego.

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Politechniki Śląskiej wyraża protest przeciwko utrzymywaniu dotychczasowej sytuacji w projekcie budżetu na rok 2001. Działania te prowadzą do dalszego ograniczenia podstaw gospodarczego i cywilizacyjnego rozwoju kraju. Komisja Zakładowa popiera działania Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, w tym Krajowej Sekcji Nauki, w sporze z Rządem, a który dotyczy sytuacji szkolnictwa wyższego i nauki. Stanowczo domagamy się realizacji postulatów przedstawionych przez stronę związkową. Oczekujemy znaczącego zwiększenia nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę.

Na znak protestu w dniach 18 i 19. stycznia br., w Politechnice Śląskiej zostaną wywieszane flagi „Solidarności”, a środowisko akademickie zostanie poinformowane o przyczynach Akcji Protestacyjnej.

Oto stanowiska KZ NSZZ UAM w Poznaniu przesłane Premierowi oraz ministrom: L.Komołowskiemu, E.Wittbrodtowi, J.Baucowi, Przewodniczącemu M.Krzaklewskiemu, M.Sekuła, Rektorowi UAM oraz organom Statutowym „Solidarności”.

KZ NSZZ „Solidarność”

UNIwersytetu im. ADAMA MICKIEWICZA
ul. H. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań

Poznań, dnia 16.01.01

STANOWISKO

**Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
z dnia 16 stycznia 2001 roku**

**w sprawie podwyżek płac w 2001 roku oraz zmniejszenia sfinansowania dotacji na działalność
dydaktyczną i pomoc materialną dla studentów w IV kwartale 2000 roku**

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” wszczęła spór zbiorowy dnia 8 listopada 2000 roku obejmujący m.in. korektę wskaźnika wzrostu wynagrodzeń za rok 2000 dla pracowników państwowej sfery budżetowej oraz nie ustalenia realnego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w 2001 roku. Wobec braku oczekiwanych rozwiązań Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wyraża głębokie niezadowolenie.

Mając powyższe na uwadze, oczekujemy od Rządu RP i Sejmu RP na takie rozwiązania w ustawie budżetowej na rok 2001, które zagwarantują szkołom wyższym:

- **podwyżkę wynagrodzeń płac od 1 stycznia 2001 roku** co najmniej o kwotę uwzględniającą rzeczywisty wskaźnik inflacji z 2000 roku oraz prognozowany na rok 2001 wskaźnik wzrostu wynagrodzeń będący przedmiotem negocjacji w ramach Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych w trybie ustawy z dnia 23 grudnia 1999 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1999 roku, Nr 110, poz. 1255).
- **zwrot szkołom wyższym kwoty** w wysokości ok.3,5% dotacji budżetowej na działalność dydaktyczną oraz pomoc materialną dla studentów wynikającą z obowiązującej ustawy budżetowej na rok 2000, której nie przekazano w IV kwartale 2000 roku. To zadłużenie budżetu państwa wobec szkolnictwa wyższego może spowodować, że środki przyznane na podwyżki płac w 2001 roku będą przeznaczone na spłatę kredytów zaciągniętych w bankach na działalność ustawową. Oczekujemy, że wszystkie przedstawione problemy zostaną rozwiązane zgodnie z oczekiwaniami społeczności akademickiej.

Przewodnicząca Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
/-/ Krystyna Andrzejewska

KZ NSZZ „Solidarność” Politechniki Rzeszowskiej

Rzeszów, 17.01.2001 r.

Szanowny Pan Prof. Jerzy Buzek

**Prezes Rady Ministrów RP
Warszawa**

Na podstawie informacji o projekcie budżetu Państwa na 2001 rok oceniamy, że zamierzenia Rządu w zakresie finansowania nauki i szkolnictwa wyższego oznaczają dalszy realny spadek nakładów na te dziedziny. Tak niski poziom finansowania jest działaniem zmierzającym do zdjęcia odpowiedzialności Państwa za rozwój nauki i szkolnictwa wyższego. Zdecydowanie nie podzielamy poglądu, że naukę i szkolnictwo wyższe można traktować jako czynnik marginalny dla rozwoju Polski.

Uważamy, że podjęcie zdecydowanych działań dotyczących znaczącego zwiększenia nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe, w tym wzrost wynagrodzeń pracowników, nie jest roszczeniem, lecz wystąpieniem w obronie rozwiązań systemowych respektujących dobro wspólne i ustanawiających odpowiedzialność Państwa za realizację tego dobra.

W całości popieramy stanowisko przedstawicieli Związku Zawodowego „Solidarność” w negocjacjach z Komisją Rządową.

/-/ Józefa Czajka
Przewodnicząca Komisji Zakładowej

KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Świętokrzyskiej
Kielce, ul. Żeromskiego 5

Szanowny Pan Premier
Rzeczypospolitej Polskiej
Prof. Jerzy Buzek

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach, zaniepokojona lekceważeniem sytuacji finansowej szkolnictwa wyższego i nauki, informuje Pana Premiera o podjęciu akcji protestacyjnej w naszej Uczelni.

Przez kolejne lata Rząd nadal rozwiązuje problemy finansowe państwa kosztem ograniczania wydatków na edukację młodzieży. Grozi to zapaścią nauki i szkolnictwa w Polsce i permanentnym oddalaniem się ich od standardów światowych. Środki finansowe kierowane na szkolnictwo wyższe i tak ciągle niewystarczające, doprowadzają do odpływu wartościowej kadry i obniżania poziomu nauczania. Coraz niższe fundusze przeznaczane na pomoc materialną dla studentów utrudniają studiowanie młodzieży z małych ośrodków i z rodzin gorzej sytuowanych materialnie.

Oczekujemy radykalnych zmian, które Rząd winien zaproponować w Ustawie Budżetowej Sejmowi, aby utrzymać naukę i edukację na właściwym, europejskim poziomie.

Z wyrazami szacunku w imieniu Komisji Zakładowej
NSZZ „Solidarność” w Akademii Świętokrzyskiej
/-/ dr Ewa Małyшко

NSZZ „Solidarność” Wyższych Uczelni Krakowa

Kraków, 17.01.2001 r.

**Stanowisko
Komisji Uczelnianych NSZZ „Solidarność” Wyższych Uczelni Krakowa**

Po raz kolejny zdecydowanie protestujemy przeciw degradującej polskie Szkolnictwo Wyższe polityce Rządu RP.

Niekorzystne decyzje finansowe stoją w rażącej sprzeczności z zobowiązaniami i deklaracjami Premiera wobec środowiska uniwersyteckiego.

Przed ponad 3-łaty bardzo życzliwie i z dużą nadzieją przyjęliśmy powstanie: Rządu pod kierownictwem Profesora Jerzego Buzka. Kolejne lata pokazały jednak, że zabrakło woli rozwiązania problemów finansowych Szkolnictwa Wyższego. Doznaliśmy zawodu i rozczarowania.

Oczekujemy, że wobec bezskuteczności „sporów z Rządem”, Komisja Krajowa podejmie zdecydowane, statutowe działania.

Uniwersytet Jagielloński – Jan Szczeklik, Akademia Wychowania Fizycznego – Jolanta Stokłosa, Akademia Pedagogiczna – Jan Próg, Akademia Górniczo-Hutnicza – Piotr Lewandowski, Wyższa Szkoła Teatralna – Krzysztof Pernal, Akademia Sztuk Pięknych – Roman Łodziński, Akademia Rolnicza – Józef Suliński, Akademia Ekonomiczna – Jolanta Juza, Politechnika Krakowska – Janusz Zajęcki, Collegium Medicum UJ – Krystyna Kieresińska-Klimczak, Akademia Muzyczna – Krzysztof Latała.

KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Górnictwa
Naftowego i Gazownictwa
Kraków, ul. Lubicz 25a

Kraków, 18.01.01

Szanowny Pan Jerzy Buzek
Prezes Rady Ministrów
00-950 Warszawa, Aleje Ujazdowskie 1/3

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” działająca w Instytucie Górnictwa Naftowego i Gazownictwa wyraża głębokie niezadowolenie wobec braku rzetelnego odniesienia się Rządu do propozycji wniesionych przez NSZZ „Solidarność”. Członkowie NSZZ „S” domagają się od Rządu przedstawienia konkretnych propozycji poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego.

Nie wywiązywanie się strony Rządowej z dotychczasowych ustaleń dwustronnych negocjacji w ramach sporu z Rządem oraz przeciąganie negocjacji w czasie jest wyrazem lekceważenia środowiska naukowego.

Środki przeznaczone w projekcie budżetu państwa na rok 2001 na naukę i szkolnictwo wyższe są rażąco niewystarczające w odniesieniu do zadań. Jednocześnie dzieje się to przy niepełnej realizacji budżetu roku 2000.

Wynagrodzenia w działach nauka i szkolnictwo wyższe zostały obniżone w stosunku do roku 1999.

Brak realizacji podstawowych żądań NSZZ „Solidarność” określonych w Decyzji Prezydium Komisji Krajowej nr 173/2000 w sprawie wszczęcia sporu z Rządem prowadzi do dalszej głębokiej pauperyzacji środowiska pracowników nauki i szkolnictwa wyższego oraz obniżenia jakości kształcenia i rozwoju badań naukowych.

Uważamy, że szukanie oszczędności w działach nauka i szkolnictwo wyższe doprowadzi do zahamowanie cywilizacyjnego rozwoju kraju i uniemożliwienia rozwoju gospodarczego.

Protestujemy przeciw takim działaniom Rządu i popieramy: żądania Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w ramach sporu.

Przewodnicząca KZ NSZZ „Solidarność”
w Instytucie Górnictwa Naftowego i Gazownictwa
/-/ Maria Skorecka

KZ NSZZ „Solidarność” Politechniki Warszawskiej
Warszawa, ul. Politechniki 1

Warszawa, 18 stycznia 2001 roku

Pan Prezes Rady Ministrów
Rzeczypospolitej Polskiej
Prof. dr hab. Jerzy Buzek

Panie Premierze !

20 lat temu „Solidarność” wywieszała swoje i państwowe flagi podczas protestów kierowanych przeciwko rządowi komunistów, protestów wymierzonych w totalitarny ustrój i we wszystko to co ten ustrój ze sobą niósł, a przede wszystkim w zmuszenie narodu polskiego do życia w warunkach zniewolenia umysłów i do pracy w warunkach - i na warunkach - niewolników.

Z wielką przykrością wywieszamy dziś nasze flagi, flagi „Solidarności” protestując przeciwko poczynaniom naszego „Solidarnościowego” rządu.

Z bólem i przykrością obserwujemy nie wywiązywanie się zarówno posłów jak i rządu z programu wyborczego AWS i późniejszych obietnic w stosunku do akademickiego państwowego szkolnictwa wyższego.

Kontynuowana i prowadzona od trzech przeszło lat polityka nie zwiększania nakładów finansowych na państwowe szkolnictwo wyższe prowadzi w konsekwencji do upadku tych szkół poprzez obniżanie ich poziomu zarówno dydaktycznego, jak i naukowego, poprzez dekapitalizację ich majątku, prowadzi także do spadku poziomu życia ich pracowników. Upadek szkół wyższych równoznaczny jest z cywilizacyjną degradacją polskiego społeczeństwa w stosunku do Europy i Świata.

Skandalem jest - w warunkach ciągłego nie dofinansowania szkół wyższych - **zabranie im przez Rząd RP w listopadzie 2000 roku części dotacji dydaktycznej** (ok. 10%) przyznanej na początku roku..

Skandalem jest - **proponowanie pracownikom państwowych szkół wyższych przez Rząd RP podwyżki wynagrodzeń o 0,4% ponad planowaną inflację**. Taką podwyżkę musimy traktować jako dawaną z łaski jałmużnę i jako świadome poniżanie godności pracowników przez „Solidarnościowy”(?) Rząd !

Aby ratować szkoły wyższe, aby zapewnić im normalne warunki pracy dydaktycznej i naukowej, tym razem nie prosimy, lecz **żądamy wzrostu nakładów na szkolnictwo wyższe w roku 2001 do poziomu 1,3% PKB**.

Obyśmy nie zostali zmuszeni do wywieszenia flag białoczerwonych i do przerywania zajęć dydaktycznych - czego nie czyniliśmy nawet w najgorszym okresie PRL-owskich lat osiemdziesiątych.

Przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność”
Politechniki Warszawskiej
/-/ Zygmunt Trzaska Durski

**Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” w Politechnice Warszawskiej
protestuje przeciwko polityce finansowej
prowadzącej do dalszej degradacji szkolnictwa wyższego w Polsce**

NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” od kilku lat bezskutecznie zgłasza postulaty poprawy ciągle pogarszającej się sytuacji finansowej uczelni państwowych. W dniu 7 listopada 2000 r rozpoczęliśmy oficjalnie spór z Rządem (patrz: informacja o przebiegu sporu).

Obecnie:

- Łączna kwota przypadająca w roku na 1 studenta, pochodząca z dotacji budżetowej jak i opłat za studia w przeliczeniu na USD wynosi ok. 1000 \$. Jest to najniższy wskaźnik z 26 porównywanych krajów - np. Węgry - ok.5.000 \$, Czechy - ok. 7000 \$,
- Dotacja na działalność dydaktyczną uczelni pokrywała w ostatnich latach mniej niż 80 % kwoty wydatkowanej na ten cel przez uczelnie w grudniu 2000 r nieoczekiwanie została zmniejszona w grudniu o ok. 10%, co doprowadziło uczelnie do poważnych problemów finansowych;

- **Liczba studiujących** w uczelniach publicznych wzrosła od 1994 r. o ok. 85 %, **liczba nauczycieli akademickich zmalała** o ok. 10 %.
- **Średnie wynagrodzenie brutto pracownika uczelni (za obowiązki wynikające z etatu) po regulacji płac w 2000 r wynosi ok. 88% średniej krajowej w sektorze przedsiębiorstw państwowych.** Od dwóch lat relacja naszych płac do średniej krajowej nie tylko się nie poprawia, ale ulega regresowi. Już w roku 1999 przeciętne wynagrodzenia nauczycieli akademickich na stanowiskach asystenta, wykładowcy i lektora oraz we wszystkich grupach pozostałych pracowników uczelni były niższe niż średnia krajowa, w 2000 r dołączyli do nich adiunkci i starsi wykładowcy – a więc osoby legitymujące się stopniem doktora.
- **Średnia „podwyżka”** miesięcznego wynagrodzenia brutto w 2000 r wynosiła w uczelniach ok. 5,4% (95 zł/etat). Duża część pracowników uczelni otrzymała „podwyżki” poniżej 50 zł brutto, a więc po odliczeniu potrąconych składek do ZUS-u i podatku ok. 30 zł/miesiąc - przy inflacji która osiągnęła ok. 10% - a nie jak w założeniach ok. 6,7%.

Domagamy się wyższych nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę w budżecie 2001 roku - propozycje przedstawiane w założeniach do ustawy budżetowej prowadzą do załamania się systemu szkolnictwa publicznego w Polsce.

Finansowanie na tym poziomie jest równoznaczne z realizacją degradacji tych dziedzin.

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” w Politechnice Warszawskiej protestuje przeciwko polityce finansowej prowadzącej do dalszej degradacji szkolnictwa wyższego w Polsce

1. Państwa bogate kierują ok. 50% kwoty swego PKB/gł. rocznie na wykształcenie jednego studenta. Państwa czyniące wysiłki, by dogonić kraje zaawansowane kierują 80% i więcej PKB/gł. (np. Węgry) na ten cel. Polska przeznaczająca ok. 20% !
2. Wydatki na jednego naukowca są w Polsce najniższe spośród wszystkich krajów OECD i są np. trzykrotnie niższe niż w Czechach. Możemy się tu porównywać np. z krajami Ameryki Łacińskiej, gdzie kwoty są podobne.
3. Finansowanie z budżetu państwa szkolnictwa wyższego w wymiarze 0,8% PKB oraz nauki w wymiarze 0,45% PKB, co ma miejsce w Polsce od 1991 roku, jest równoznaczne z realizacją polityki degradacji tych dziedzin. **Jest sprzeczne z polską racją stanu.**
4. **Obluda obecnego rządu jest tym bardziej bolesna, iż Pan Premier stwierdził w swoim expose: „Zwiększymy wydatki na szkolnictwo wyższe. Będziemy także wspierać rozwój nauki. Stanowi ona wraz z edukacją najważniejszą dziedzinę inwestowania w przyszłość narodu”.**

Stanowisko

Komisji Zakładowej Nr 806 NSZZ „Solidarność” przy Instytucie Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w sprawie projektu budżetu państwa na 2001 rok, w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe” oraz rezultatów negocjacji strony Rządowej z NSZZ „Solidarność” w ramach sporu zbiorowego z Rządem Radzików, 16 stycznia 2001 r.

W związku z brakiem pozytywnych efektów dwustronnych negocjacji w sprawie budżetu państwa na 2001 rok strony Rządowej z NSZZ „Solidarność” (ostatnio w dniach 5 i 9 stycznia br.), w ramach sporu zbiorowego pomiędzy Rządem a NSZZ „Solidarność”, Komisja Zakładowa Nr 806 NSZZ „Solidarność” przy IHAR - Radzików wyraża głębokie zaniepokojenie brakiem konstruktywnego odniesienia się Rządu do propozycji Związku dotyczących zwiększenia środków na naukę i szkolnictwo wyższe. Oczekujemy przedstawienia przez stronę Rządową na kolejnym planowanym spotkaniu konkretnych propozycji poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego, zgodnych z postulatami kierowanymi przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”.

Od wielu lat z licznych ośrodków i środowisk zgłaszane są protesty wobec drastycznie niskiego finansowania nauki i szkolnictwa wyższego a także propozycje niezbędnego poziomu finansowania tych ważnych dziedzin cywilizacyjnych. Budżet 2000 r. przyniósł spadek realnej wartości nakładów na te dziedziny. Jednak zaskakujące było również dodatkowe bezprecedensowe zmniejszenie tych środków budżetowych, w końcu ub.r. o ok. 107 mln. zł. na naukę i o ok. 150 mln. zł. na szkolnictwo wyższe. Propozycja nakładów na 2001 rok na naukę i szkolnictwo wyższe oznacza przeniesienie na rok bieżący strat ubiegłorocznych, co w przypadku wystąpienia większej inflacji niż planowana, spowoduje dalszy spadek realnej wartości nakładów na realizację zadań nauki i szkolnictwa wyższego.

Szczególnie dotkliwa i szkodliwa jest polityka płacowa wobec pracowników tych dziedzin. Poziom ich płac stanowi zaprzeczenie racjonalności kształtowania wynagrodzeń w Polsce. Sprawia wrażenie kary za to, że środowisko nie doprowadziło do pełnej komercjalizacji prac badawczych i kształcenia studentów. Uzyskanie wzrostu płac w dziale „nauka” wymaga stosownego zwiększenia nakładów na działalność statutową i odstąpienie od planów ich zmniejszania. Uważamy, że najwyższy czas skończyć z degradacją finansową nauki i szkolnictwa wyższego w imię wspólnego dobra naszego kraju. Utrzymanie obecnej tendencji drastycznie niskiego finansowania tych dziedzin oznacza zahamowanie cywilizacyjnego rozwoju kraju i uniemożliwienie rozwoju gospodarczego.

Komisja Zakładowa Nr 806 przy IHAR Radzików w poczuciu solidarności z przedstawicielami NSZZ „Solidarność” prowadzącymi negocjacje ze stroną Rządową w sprawie wniesienia niezbędnych poprawek do projektu budżetu w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe” oraz wyrażając poparcie dla słusznych dążeń pracowników nauki i szkolnictwa wyższego dotyczących zwiększenia finansowania tych dziedzin postanowiła wywiesić flagi NSZZ „Solidarność” w dniu podjęcia ponownych rozmów z Rządem.

Wierzymy w pozytywne rozwiązanie istniejącego sporu zgodnie z polską racją stanu.

Za Zarząd:

Przewodnicząca Komisji Zakładowej przy IHAR, Radzików
/-/ Barbara Jakubowska

Warszawa, 17.01.2001 r.

Stanowisko

**Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
w sprawie projektu budżetu państwa na 2001 rok, w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”
oraz rezultatów negocjacji strony Rządowej z NSZZ „Solidarność”
w ramach sporu zbiorowego z Rządem
z dnia 16 stycznia 2001 r.**

W związku z brakiem pozytywnych efektów dwustronnych negocjacji strony Rządowej z NSZZ „Solidarność” w sprawie budżetu państwa na 2001 rok (ostatnio w dniach 5 i 9 stycznia br.), w ramach sporu zbiorowego pomiędzy Rządem a NSZZ „Solidarność” Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” IERiGŻ wyraża głębokie zaniepokojenie brakiem konstruktywnego odniesienia się Rządu do propozycji Związku dotyczących zwiększenia środków na naukę i szkolnictwo wyższe. Oczekujemy przedstawienia przez stronę Rządową na kolejnym planowanym spotkaniu konkretnych propozycji poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego, zgodnych z postulatami kierowanymi przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”.

Od wielu lat z licznych ośrodków i środowisk zgłaszane są protesty wobec drastycznie niskiego stanu finansowania nauki i szkolnictwa wyższego, a także propozycje niezbędnego poziomu finansowania tych ważnych dziedzin cywilizacyjnych. Budżet 2000 r. przyniósł spadek realnej wartości nakładów na te dziedziny. Jednak zaskakujące było również dodatkowe bezprecedensowe zmniejszenie tych środków budżetowych, w końcu ub. r. o ok. 107 mln zł na naukę i o ok. 150 mln zł na szkolnictwo wyższe. Propozycja nakładów na 2001 rok na naukę i szkolnictwo wyższe oznacza przeniesienie na rok bieżący strat ubiegłorocznych, co w przypadku wystąpienia większej inflacji niż planowana, spowoduje dalszy spadek realnej wartości nakładów na realizację zadań nauki i szkolnictwa wyższego.

Szczególnie dotkliwa i szkodliwa jest polityka płacowa wobec pracowników tych dziedzin. Poziom ich płac stanowi zaprzeczenie racjonalności kształtowania wynagrodzeń w Polsce. Sprawia wrażenie kary za to, że środowisko nie doprowadziło do pełnej komercjalizacji prac badawczych i kształcenia studentów. Uzyskanie wzrostu płac w dziale nauka wymaga stosownego zwiększenia nakładów na działalność statutową i odstąpienia od planów ich zmniejszenia. Uważamy, że najwyższy czas skończyć z degradacją finansową nauki i szkolnictwa wyższego w imię wspólnego dobra naszego kraju. Utrzymanie obecnej tendencji drastycznie niskiego finansowania tych dziedzin oznacza zahamowanie cywilizacyjnego rozwoju kraju i uniemożliwienie rozwoju gospodarczego.

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” IERiGŻ w poczuciu solidarności z przedstawicielami NSZZ „Solidarność” prowadzącymi negocjacje ze stroną Rządową w sprawie wniesienia niezbędnych poprawek do projektu budżetu w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe” oraz wyrażając poparcie dla słusznych dążeń pracowników nauki i szkolnictwa wyższego dotyczących zwiększenia finansowania tych dziedzin – postanowiła wywiesić flagi NSZZ „Solidarność” w dniu podjęcia ponownych rozmów z Rządem.

Wierzymy w pozytywne rozwiązanie istniejącego sporu zgodnie z polską racją stanu.

Przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” IERiGŻ
/-/ Albin Klementowski

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Instytut Systemów Sterowania
ul. Długa 113, 41-506 Chorzów

Szanowny Panie Premierze!

Polska nauka i szkolnictwo wyższe znajduje się obecnie w stanie głębokiej zapaści ekonomicznej. Pański Rząd nie dostrzegł, iż zdobycze nauki i techniki tworzą obecny świat, w którym żyjemy. Jesteśmy świadkami kształtowania się zupełnie nowego typu „gospodarki opartej na wiedzy”, która wymaga odpowiednio kwalifikowanych kadr i twórczych umysłów, jak też warunków umożliwiających wykorzystywanie posiadanych zdolności, co określa się mianem „infrastruktury ludzkiej”. Właśnie te czynniki są obecnie podstawą potęgi USA, kraju, który nie tylko przoduje technologicznie, lecz i największe zyski z eksportu osiąga ze sprzedaży i dorobku intelektualnego” - patentów i praw autorskich. Unia Europejska, do której chcemy przystąpić, stara się zwiększyć swe nakłady na naukę (obecnie średnio 1,8% PKB) by nie pozostać w tyle za USA (2,8% PKB) i Japonią (3% PKB). Natomiast Polska w ostatnim dziesięcioleciu ustawicznie zmniejszała te nakłady, co dzisiaj lokuje nas na ostatnich pozycjach w Europie (poniżej 0,5% PKB, już tylko przed Turcją i Albanią). Wydatki na naukę w Polsce wynoszą zaledwie 40 USD w przeliczeniu na mieszkańca, podczas gdy w Czechach - 140 USD, a w Finlandii, startującej przed niewielu laty do szybkiego rozwoju - aż 450 USD (2,7% PKB).

W nakładach na naukę wyprzedzają nas już nawet wszystkie Republiki Bałtyckie, Ukraina i Białoruś. W krajach wysoko rozwiniętych 25 - 30% obywateli ma wykształcenie wyższe, w Polsce tylko 8%. Rezultaty tego widzi każdy, kto jeździ na zachód. Dzieli nas od zachodu wciąż rosnąca luka cywilizacyjna i edukacyjna. Odbija się to na wszystkim: niskiej konkurencyjności naszej gospodarki, znikomym eksporcie, fatalnym poziomie wszystkich dziedzin życia oraz menedżerskim partactwie. Ważne decyzje podejmowane przez polityków i organy państwowe (**również przez członków Pańskiego rządu**) bardzo rzadko są konsultowane ze specjalistami, gdyż brakuje zwyczaju i umiejętności posługiwania się ekspertami naukowymi.

Zamiast, choćby powoli, równać do poziomu krajów Unii Europejskiej, rządy III RP (**a w największym stopniu Pański Rząd Panie Premierze**) zaniedbując edukację i naukę godzą się na powiększenie dystansu cywilizacyjnego Polski wobec państw wysoko rozwiniętych.

Zapaść nauki - to degradacja szkolnictwa wyższego, a w konsekwencji trudności z dopływem wysoko kwalifikowanych kadr dla gospodarki. To także zapaść technologiczna. Na każdym kroku mamy do czynienia z produktami techniki, której nie tylko współtworzenie, ale nawet przyswajanie wymaga fachowców, i która niesie też ze sobą zagrożenia w nieznaną poprzednio skalę. Jeśli nie będziemy mieć coraz liczniejszej kadry wysoko wykwalifikowanych specjalistów z różnych dziedzin - to będziemy skazani na zacofanie i ich kosztowny import. Dziś rozstrzyga się miejsce Polski w świecie XXI wieku, a kraje rozwinięte oddalają się od nas szybko.

Biorąc pod uwagę powyższe, wzywamy Pana Premiera i członków Pańskiego rządu do rozwiązania kwestii:

- **niedoszacowania wzrostu wydatków placowych i pozapłacowych wskutek inflacji w roku 2000 (ok. 10% zamiast przewidywanej 5,7%),**
- **sposobu pozyskania dodatkowych środków dla nauki i szkolnictwa wyższego w celu wzrostu wynagrodzeń większego, niż zapisano w projekcie ustawy budżetowej na rok 2001,**
- **wyrównania niepełnego przekazania środków na realizację zadań w nauce (ok. 107 mln zł.) i szkolnictwie wyższym (ok. 150 mln zł),**
- **opracowania wieloletniego planu zwiększenia finansowania nauki (do 1,5% PKB) i szkolnictwa wyższego (do 2% PKB).**
- **radikalnego (o 50 - 100%) zwiększenia środków na wynagrodzenia w sferze nauki i szkolnictwa wyższego.**

PANIE PREMIERZE !

MÓWIMY STOP - DLA DALSZEJ DEGRADACJI POLSKIEJ NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W POLSCE.

POLITYKA PAŃSKIEGO RZĄDU ZAGRAZA POLSKIEJ RACJI STANU.

Przewodniczący Komisji Zakładowej
NSZZ „Solidarność”
/-/ Marian Kalus

KZ NSZZ „Solidarność”

Instytutu Nawozów Sztucznych w Puławach

**Stanowisko Nr 1/01
z dnia 17.01.2001 r. Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”
Pracowników Instytutu Nawozów Sztucznych w Puławach w sprawie projektu
budżetu państwa na rok 2001 w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”
oraz wyników negocjacji strony Rządowej z NSZZ „Solidarność”
w ramach sporu zbiorowego z Rządem RP**

W związku z brakiem pozytywnych wyników dwustronnych negocjacji strony Rządowej z NSZZ „Solidarność” w sprawie budżetu państwa na rok 2001 w ramach sporu zbiorowego NSZZ „Solidarność” z Rządem, Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” przy Instytucie Nawozów Sztucznych w Puławach wyraża zaniepokojenie brakiem konstruktywnego odniesienia się Rządu do propozycji Związku dot. zwiększenia środków na naukę i szkolnictwo wyższe.

Oczekujemy przedstawienia przez stronę Rządową na kolejnym planowanym spotkaniu konkretnych propozycji poprawy sytuacji nauki i szkolnictwa wyższego, zgodnych z postulatami kierowanymi przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”.

Od wielu lat z licznych ośrodków i środowisk naukowych zgłaszane są protesty wobec ciągle niskiego finansowania nauki i szkolnictwa wyższego, a także propozycje koniecznego poziomu finansowania. Jednak zaskakujące i bezprecedensowe było dodatkowe zmniejszenie i tak skąpych środków w końcu ub.r. ok. 107 mln na naukę i ok. 150 mln na szkolnictwo wyższe. Propozycja nakładów na rok 2001 w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe” oznacza przeniesienie strat ubiegłorocznych, co w powiązaniu z wystąpieniem wyższej inflacji niż planowana, spowoduje dalszy spadek realnej wartości nakładów na realizację zadań w tych działach.

Szczególnie dotkliwa i szkodliwa jest polityka płacowa wobec pracowników tych dziedzin. Poziom ich płac stanowi zaprzeczenie racjonalności kształtowania wynagrodzeń w Polsce. Sprawia to wrażenie kary za to, że środowisko nie doprowadziło do pełnej komercjalizacji prac badawczych i kształcenia studentów. Uzyskanie wzrostu wynagrodzeń w dziale „nauka” wymaga odpowiedniego zwiększenia nakładów na działalność statutową i odstąpienie od planów ich dalszego zmniejszania.

Uważamy, że najwyższy czas skończyć z degradacją finansową nauki i szkolnictwa wyższego w imię wspólnego dobra kraju. **Utrzymanie obecnej tendencji drastycznie niskiego finansowania tych dziedzin oznacza zahamowanie rozwoju cywilizacyjnego kraju i uniemożliwienie rozwoju gospodarczego.**

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” przy INS w Puławach, w poczuciu solidarności z przedstawicielami NSZZ „Solidarność” prowadzącymi negocjacje ze stroną Rządową w sprawie wniesienia niezbędnych poprawek do projektu budżetu w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe” oraz wyrażając poparcie dla słuszych dążeń pracowników nauki i szkolnictwa dla zwiększenia finansowania tych dziedzin, poinformowała na tablicach ogłoszeń pracowników INS o stanie rozmów z Rządem oraz przesłała niniejsze stanowisko do osób i instytucji mających wpływ na rozwiązanie sporu.

Zdesperowani, ciągle wierzymy w pozytywne rozwiązanie istniejącego sporu zgodnie z polską racją stanu.

Przewodnicząca KZ NSZZ „Solidarność”
Pracowników JNS
/-/ Halina Jarząbek

Podobne dokumenty przesyłały:

- KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Śląskiego,
- KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Szczecińskiego,
- KZ NSZZ „Solidarność” Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
- KZ NSZZ „Solidarność” Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w Warszawie,
- KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Wrocławskiego,
- MKZ NSZZ „Solidarność” przy Instytucie Ciężkiej Syntezy Organicznej w Kędzierzynie-Koźlu,
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Materiałów Budowlanych w Opolu,
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Ekologii Terenów Przemysłowych w Katowicach,
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach,
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Boninie,
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Zootechniki w Krakowie,
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Radiotechnicznego w Warszawie,
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Geodezji i Kartografii w Warszawie,
- KZ MOZ Instytutów Atomistyki w Świerku,
- KZ NSZZ „Solidarność” Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie,
- KZ NSZZ „Solidarność” przy Instytucie Elektroniki w Warszawie.

Listy, które otrzymał Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność” Janusz Sobieszczański:

KZ NSZZ „Solidarność” Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego
41-200 Sosnowiec, ul. Kościelna 13

Sosnowiec, 18.01.2001 r.

Pan Janusz Sobieszczański
KSN NSZZ „Solidarność” Warszawa

Szanowny Panie Przewodniczący,

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu wraz z całą załogą w pełni popiera starania Krajowej Sekcji Nauki, która w związku z ciągle pogarszającą się sytuacją finansową szkolnictwa wyższego oraz jednostek naukowych, weszła w spór z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej.

Uważamy, że obecne postępowanie Rządu RP może doprowadzić do załamania się państwowego szkolnictwa wyższego oraz drastycznego obniżenia zarówno liczby jak i wartości merytorycznych prowadzonych w naszym kraju badań naukowych. Oszczędności robione od lat w tej sferze, zwłaszcza w dobie dynamicznego postępu naukowego we wszystkich dziedzinach życia oraz perspektywy włączenia Polski w struktury Unii Europejskiej, jest szkodliwe dla całego społeczeństwa, a nie tylko dla ludzi związanych ze szkolnictwem wyższym oraz nauką.

Przewodnicząca Komisji Zakładowej
/-/ Danuta Mielżyńska

KZ NSZZ „Solidarność” przy OBRMHiR w Krakowie

Szanowny Pan Janusz Sobieszczański
Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”

Pan Przewodniczący Janusz Sobieszczański,

Uprzejmie informuję, że stanowisko KZ NSZZ „Solidarność” przy OBRMHiR – Kraków w w/w sprawie wysłaliśmy faxem do instytucji wymienionych w czwartek 18.01.01r.

Przewodnicząca KZ NSZZ „Solidarność”
przy OBRMHiR w Krakowie
/-/ Halina Sternal

KZ NSZZ „Solidarność” w PIAP

Szanowny Pan Janusz Sobieszczański
Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”

Szanowny Panie Przewodniczący,

Informuję, że KZ NSZZ „Solidarność” w PIAP uchwaliła stanowisko popierające postulaty zgłoszone przez KSN. Treść stanowiska przesyłamy faxem do Premiera. Jednocześnie w dniu rozmów z rządem wywiesimy flagi NSZZ „Solidarność”.

Życzymy powodzenia w negocjacjach.

Łączę wyrazy szacunku

Przewodniczący
KZ NSZZ „Solidarność” w PIAP
/-/ Lech Nowakowski

KZ NSZZ „Solidarność” przy Instytucie Meteorologii i
Gospodarki Wodnej oddział w Krakowie

Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”
Janusz Sobieszkański

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” przy Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział w Krakowie po zapoznaniu się z materiałami dotyczącymi przebiegu sporu Komisji krajowej z Rządem (w sprawie dotyczącej środków przeznaczanych na finansowanie Szkolnictwa Wyższego oraz Jednostek Badawczo-Rozwojowych) w pełni popiera stanowisko Krajowej Sekcji Nauki.

W naszym Instytucie, który jest jednostką badawczo-rozwojową środki przeznaczone na działalność bieżącą oraz płace są coraz niższe (większość pracowników nie miała żadnej podwyżki od 2 lat). Dalsze ograniczenie finansowania między innymi KBN-u doprowadzić może do obniżenia jakości przeprowadzanych badań, a także do spowolnienia rozwoju nauki (brak wyspecjalizowanych kadr naukowych). Wyrażamy również swoje niezadowolenie ze sposobu prowadzenia negocjacji; w tym braku merytorycznych odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez stronę Związkową.

Liczymy, iż w najbliższym czasie uda się uzgodnić wspólne stanowisko pozwalające na zwiększenie środków przeznaczonych na finansowanie uczelni i jednostek badawczo-rozwojowych (umożliwiając w ten sposób dalszy rozwój zarówno szkolnictwa wyższego jak i badań naukowych).

Za KZ NSZZ „Solidarność”
przy IMGW Oddz. w Krakowie
/-/ Krzysztof Jania

Z prac Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego

Styczeniowe Posiedzenie Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego

W porządku obrad Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego w dn. 18 stycznia 2001 r. znalazło się kilka ważnych spraw. Dotyczyły one budżetu szkolnictwa wyższego, projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz dokumentu opracowanego przez Zespół do spraw Etyki w Nauce przy Przewodniczącym KBN pt. „Dobra praktyka naukowa. Rekomendacje”. Według informacji uzyskanych przez Radę Główną, wydatki szkolnictwa wyższego w roku ubiegłym, zaplanowane w ustawie budżetowej na 6,028 mld. zł., zostały pod koniec roku zmniejszone o ponad 210 mln. zł. Wskutek nieoczekiwanego ograniczenia środków, miniony rok wiele uczelni kończyło w stanie zadłużenia. Fakt ten został krytycznie oceniony przez członków Rady, po czym przyjęto Stanowisko z apelem do Parlamentu o dokonanie zmian w budżecie państwa na 2001 rok, aby wyrównać straty poniesione przez uczelnie w 2000 roku Stanowisko RG Nr 21/2001 załączone poniżej). W toku obrad, obecny na posiedzeniu przedstawiciel Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” K. Schmidt-Szałowski poinformował Radę o przebiegu sporu zbiorowego z rządem i udziałem w nim naszej Sekcji oraz o postawionych przez nią postulatach będących przedmiotem sporu.

W sprawie prac nad ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym Rada wysłuchała informacji min. J. Zdrady o przebiegu konsultacji międzyresortowych dotyczących ostatniego projektu ustawy, opracowanego przez MEN. Według opinii Zdrady projekt ten powinien jeszcze w styczniu trafić pod obrady Komitetu Społecznego Rady Ministrów. W oddzielnym punkcie obrad Rada zajęła stanowisko w sprawie dokumentu „Dobra praktyka naukowa. Rekomendacje”. Dokument ten, opracowany przez Zespół ds. Etyki w Nauce, działający przy Przewodniczącym KBN, zmierza do uporządkowania zasad etycznego postępowania w nauce. Rada wyraziła chęć uczestniczenia w pracach nad tym problemem uważając, że powinny one doprowadzić do powstania aktu o randze ustawy i powołania odpowiedniej instytucji, skupiającej

uczonych o niepodważalnym autorytecie moralnym, czuwającej nad przestrzeganiem zasad etycznych w nauce (Stanowisko RG Nr 20/2001 załączone poniżej).

/-/ K.Schmidt-Szałowski

STANOWISKO Nr 21/2001

Projekt budżetu państwa na rok 2001, przedstawiony 15 listopada 2000 r., zakładał, że nie zostanie wykonana ustawa budżetowa z roku 2000, w tym dziale 803 - Szkolnictwo wyższe, zamiast zaplanowanych 6.028, 3 mln zł, przyjęto zmniejszenie wydatków budżetowych szkolnictwa wyższego o około 100 mln. zł.

Rzeczywistość okazała się o wiele bardziej dramatyczna. W istocie ograniczenie dotacji na dydaktykę i pomoc materialną dla studentów w uczelniach nadzorowanych przez MEN wyniosło w 2000 r. 187,0 mln zł. Łącznie szkolnictwo wyższe straciło ponad 210,0 mln zł w 2000 r. Jednocześnie mamy do czynienia ze spadkiem udziału środków na szkolnictwo wyższe planowanych w budżecie roku 2000 z 0,89% PKB do 0,83% PKB.

Rada Główna z olbrzymią troską i niepokojem odnotowuje powyższe fakty. Na szczególną krytykę zasługuje także sposób działania Ministerstwa Finansów, które nie przedstawiło z odpowiednim wyprzedzeniem MEN (a co za tym idzie także uczelniom wyższym podległym MEN) rzeczywistej wysokości obniżenia dotacji w roku 2000. W tej sytuacji wiele uczelni weszło w rok 2001 z poważnym zadłużeniem. Niektóre z nich rozważają zawieszenie na kilka tygodni działalności w 2001 r., aby uzyskać odpowiednie oszczędności.

Rada Główna zwraca się do Sejmu i Senatu RP, do wszystkich partii politycznych, które doceniają znaczenie edukacji dla pozycji naszego kraju w Europie, z apelem o dokonanie takich zmian w budżecie roku 2001, aby zrekomensować straty, które uczelnie poniosły pod koniec 2000 r.

STANOWISKO Nr 20/2001

w sprawie dokumentu „Dobra praktyka naukowa. Rekomendacje”.

Przedstawiony przez Zespół ds. Etyki w Nauce przy Przewodniczącym KBN tekst zatytułowany „Dobra praktyka naukowa. Rekomendacje” jest propozycją opisaną i uporządkowaną zasad etycznego postępowania w nauce, w oparciu o powszechnie akceptowane kryteria, takie jak: wiarygodność, uczciwość, rzetelność, prawdomówność i nie przywłaszczanie sobie cudzych osiągnięć badawczych. Wymieniony dokument zawiera ponadto definicje najważniejszych i najczęściej spotykanych zjawisk patologicznych w obszarze nauki, ukazuje zasady postępowania w działalności badawczej oparte na dobrych obyczajach, a także proponuje określone procedury mające na celu egzekwowanie wcześniej ustalonych i przyjętych zasad.

Przemiany społeczne niosące ze sobą nową obyczajowość oraz reformy gospodarcze wymuszają coraz większą efektywność działania nie zawsze sprzyjają zachowaniom etycznym, a niski stan kultury prawnej, także społeczności naukowych i akademickich, zbyt często owocuje lekceważeniem norm postępowania i obniżeniem prestiżu prawa. Uporczywe niedoinwestowanie nauki i szkolnictwa wyższego przy stale wzrastającej liczbie studiujących wzmaga degradację procesu nauczania i spłykanie ocen w postępowaniach kwalifikacyjnych pracowników nauki i nauczycieli akademickich.

Rada Główna zaniepokojona tymi zjawiskami z aprobatą wita inicjatywę Zespołu ds. Etyki w Nauce wprowadzenia w Polsce ogólnie obowiązujących zasad dobrej praktyki naukowej. Uważa jednak, że przyszły kodeks powinien objąć swym zasięgiem także proces nauczania akademickiego, które jest jedną z głównych form upowszechniania wyników badań naukowych. Rada Główna wyraża gotowość współuczestniczenia w dyskusjach i pracach nad takim dokumentem. W opinii Rady Głównej powinien on posiadać rangę ustawową, a na straży jego przestrzegania winna stać instytucja wysoko legislacyjnie umocowana w hierarchii państwowej, skupiająca uczonych o niepodważalnym autorytecie moralnym.

Przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego
/-/ Prof. dr hab. Andrzej Pelczar

Ogólnopolskie Forum – o polskiej gospodarce i suwerenności

Ogólnopolskie Forum „Kierunki przekształceń strategicznych dziedzin polskiej gospodarki a suwerenność Polski - w warunkach globalizacji”.

Dnia 9 stycznia 2001 r. w Warszawie odbyło się zebranie Ogólnopolskiego Forum zwołane przez Polskie Lobby Przemysłowe im. E. Kwiatkowskiego, Ogólnokrajowe Zrzeszenie Związków Zawodowych Pracowników Ruchu Ciągłego, Związek Zawodowy Inżynierów i Techników i Porozumienie Związków Zawodowych „Kadra”. Głównym odpowiedzialnym za organizację był Koordynator Polskiego Lobby Przemysłowego Paweł Soroka. W Forum wzięło

udział około 350 uczestników: prezesi i dyrektorzy, niezależni eksperci i delegacje związków zawodowych działający w polskiej energetyce, górnictwie węgla kamiennego i brunatnego, w hutnictwie, przemyśle obronnym i jego zapleczu badawczo-rozwojowym, w PKP oraz Polskim Górnictwie Naftowym i Gazownictwie S.A. W ramach wstępu do dyskusji i postanowień Forum ogłoszono 7 referatów: „Potrzeba polskiej strategii gospodarczej w erze globalizacji

(M.Głogowski), Kierunki rozwoju i przekształcenie elektroenergetyki polskiej” (B. Zacharjasiewicz). O znaczeniu górnictwa węgla kamiennego i brunatnego obecnie i w perspektywie 2020r. referat wygłosił T.Muszkiet. O przemyśle zbrojeniowym i jego zapleczu naukowym mówił J. Kade. S. Piasecki wygłosił referat pt. „Rozwój

czy upadek polskiego hutnictwa?”. Następne referaty to: „Zagrożenia dla polskiego przemysłu gazowniczego” - J. Tombak oraz „Konsekwencje ustawy o prywatyzacji PKP” - M. Głogowski. Poniżej zamieszczamy uchwałę podjętą przez uczestników Forum.

(M.W.)

Uchwała Ogólnopolskiego Forum

W dniu 9 stycznia 2001 r. w Warszawie odbyło się Ogólnopolskie Forum pt. „**Kierunki przekształceń strategicznych dziedzin polskiej gospodarki a suwerenność Polski (w warunkach globalizacji)**”, zorganizowane przez Polskie Lobby Przemysłowe im. Eugeniusza Kwiatkowskiego, Związek Zawodowy Inżynierów i Techników, Ogólnokrajowe Zrzeszenie Związków Zawodowych Pracowników Ruchu Ciągłego i Porozumienie Związków Zawodowych „Kadra”. Wzięli w nim udział m.in. niezależni eksperci, prezesi i dyrektorzy firm, przedstawiciele różnych organizacji społecznych oraz delegacje związków zawodowych różnych nurtów, działających w polskiej energetyce, górnictwie węgla kamiennego i brunatnego, w hutnictwie, przemyśle obronnym i jego zapleczu badawczo-rozwojowym, w Polskich Kolejach Państwowych oraz w Polskim Górnictwie Naftowym i Gazownictwie S.A. oraz paliwowym.

Niżej podpisani uchwalili poniższy tekst uchwały:

1. Globalizm oparty na obaleniu barier obrotu kapitałów i wolnym handlu, napędzany rozwojem telekomunikacji, niesie szereg poważnych negatywnych zjawisk. Gospodarki poszczególnych państw sukcesywnie przejmowane są przez ponadnarodowy kapitał a globalni właściciele obniżają realne płace pracownikom, przenoszą produkcję w rejony świata gdzie płace są najniższe, a w krajach uprzemysłowionych narasta bezrobocie. Prowadząc transformację i otwierając się w wielkim stopniu na gospodarkę światową przy swoim położeniu geograficznym, Polska jak inne kraje doświadcza silnej konkurencji globalnej, niosącej zagrożenie upadku przemysłu i bezrobocia. W erze globalizacji potrzeba polskiej strategii gospodarczej, potrzeba wizji, reguł polityki, oraz struktur gospodarczych wzmacniających rozwój gospodarki. Trzeba wykorzystać w pełni mocne strony rodzimego potencjału, oraz w maksymalnym stopniu szanse i minimalizować zagrożenia. W globalnej grze z otoczeniem w sposób bardzo aktywny - w oparciu o wypracowaną, spójną strategię gospodarczą - trzeba tworzyć mechanizmy przeciwstawiające się masowej likwidacji miejsc pracy i realnemu obniżaniu płac.

2. Szczególną pozycję w polityce gospodarczej winny mieć strategiczne dziedziny polskiej gospodarki (m.in. będące przedmiotem obrad forum). Dziedziny te mają bowiem istotne znaczenie dla funkcjonowania całej gospodarki i zaspokojenia potrzeb społeczeństwa. Energetyka, gazownictwo i kolej tworzą infrastrukturę i spójność terytorium Polski, zaś przemysł obronny jest ważnym czynnikiem obrony kraju. Wszystkie one są filarami suwerenności gospodarczej Polski. Dlatego strategiczne dziedziny powinny być przekształcane w sposób odmienny niż pozostałe branże, aby nie naruszać narodowego interesu gospodarczego i społecznego. Zwolennicy globalizacji głoszą hasło deregulacji, liberalizacji, i prywatyzacji, domagając się wycofania państwa z gospodarki. Ostatnie lata transformacji w Polsce są potwierdzeniem tej tendencji, bez względu kto sprawował władzę w naszym kraju. W wyniku ministerialnych decyzji miejsce państwa zajmowały ponadnarodowe koncerny i korporacje, a polskie przedsiębiorstwa stawały się ich filiami. Prywatyzacja strategicznych dziedzin i branż polskiej gospodarki doprowadzi do realizacji podobnego scenariusza z daleko większą szkodliwością dla możliwości suwerennego rozwoju i utrzymania miejsc pracy.

3. Globalny kapitalizm potrzebuje dobrej, wyprzedzającej inwestycji kapitałowej infrastruktury. Problem w tym, że wolnorynkowa teoria kapitalizmu, rządy od tego odsuwa. Infrastruktura należąca do strategicznych dziedzin gospodarki ma specyficzne cechy, których globalni reformatorzy starają się nie dostrzegać. Energetyka, gazownictwo, koleje, zorganizowane w systemy sieciowe wymagające czasowej lub przestrzennej koordynacji, zmniejszają koszty z tytułu „korzyści skali”, funkcjonując jako zintegrowane na jak największym obszarze w paramonopolistycznej strukturze. Pełne urynnowienie i prywatyzacja sektora usług publicznych jest sprzeczne z logiką gospodarczą, rachunkiem ekonomicznym i interesem publicznym. Korzyści z prywatyzacji i pełnego urynnowienia sektorów usług publicznych odnosić będą korporacje finansowe, przedsiębiorcy przejmujący przedsiębiorstwa, i pośrednicy. Zabraknie wyprzedzającego, nie komercyjnego rozwoju infrastruktury, przyciągającego powstawanie innych przemysłów i miejsc pracy. Stąd też przedsiębiorstwa infrastruktury realizujące usługi publiczne (kolej, gazownictwo, energetyka), powinny pozostać zintegrowane i zachować status użyteczności publicznej.

4. Łączenie się zarówno źródeł wytwarzania, jak sieci dystrybucyjnych w większe jednostki gospodarcze, jest niezbędnym warunkiem rozwoju polskiej elektroenergetyki. Wymaga to tworzenia gospodarczo mocnych struktur w postaci koncernu lub holdingu. Elektroenergetyka jako przemysł w nieuzasadniony sposób pozbawiona została statusu użyteczności publicznej i szczególnego znaczenia dla gospodarki Państwa. Elektroenergetyka powinna pozostać własnością narodową, w tym głównie własno-

ścią skarbu państwa, oraz samorządów lokalnych bez możliwości sprzedawania. Krajowa sieć przesyłowa powinna być w całości własnością państwa, z rozwojem koordynowanym wymogami energetyki całego kraju. Szczególnie stanowczo protestujemy przeciwko zamiarom rządu, sprzedania zagranicznemu koncernowi największej i najnowocześniejszej elektrowni "Bełchatów", której ceny energii elektrycznej miały kompensować wyższe ceny z innych elektrowni. Niezależnie od stopnia urynkwienia i rozwiązań organizacyjnych należy utrzymać nadzór państwa nad kształtowaniem cen energii oraz możliwość interwencji w poziom cen w interesie publicznym.

5. Polskie gazownictwo ma olbrzymie zobowiązania z powodu za niskich regulowanych cen gazu i wymuszonych postępowań układowych. Dalsze wstrzymywanie uregulowania taryf pogłębiać będzie rujnowanie firmy. Sprzedaży istotnych fragmentów gazownictwa na rzecz wpływów do budżetu, może spowodować upadłość pozostałej części przedsiębiorstwa. Biorąc pod uwagę uzależnienie kraju od dostaw rosyjskiego gazu, niedopuszczalne jest wprowadzenie mechanizmów, które mogą doprowadzić do bankructwa i wrogiego przejścia istotnej części przemysłu gazowniczego. Organizacja gazownictwa dla bezpieczeństwa energetycznego i gazowego, musi sprzyjać dywersyfikacji zaopatrzenia w gaz. Cena zakupu z innych kierunków będzie wyższa, dlatego takie zakupy będą możliwe przy zintegrowanej strukturze. Przy uzależnieniu Polski od jednego dostawcy, oraz europejskich trendach konsolidacji firm gazowniczych z wydobyciem, koncepcja Ministerstwa Skarbu, usamodzielnienia i prywatyzacji pionu poszukiwań i wydobycia gazu, oraz słabych ekonomicznie spółek dystrybucyjnych jest nie do przyjęcia. Restrukturyzację gazownictwa należy prowadzić w oparciu o wzorce organizacyjne stosowane w krajach, gdzie wydobycie własne pokrywa tylko część potrzeb i jest uzależnienie od zewnętrznych dostaw. Dla sanacji branży i rynku gazowego należy:

- a) jednoznacznie uregulować taryfy cen gazu dla odbiorców indywidualnych i przemysłowych
- b) zdywersyfikować dostawy gazu i preferować źródła krajowe
- c) wycofać się z decyzji Ministerstwa Skarbu dotyczącej wydzielenia czterech spółek dystrybucyjnych z PGNiG
- d) wyeliminować pośredników przy zakupie gazu z Rosji
- e) ustawowo uregulować zasady określające taryfy za międzynarodowy tranzyt przez Polskę mediów energetycznych i informacyjnych (światłowody).

6. Obecna sytuacja w przetwórstwie naftowym i w dystrybucji przetworów naftowych wynika z braku spójnej wizji przekształceń w tym przemyśle i na rynku paliwowym. Wielokrotne zmiany w Rządowym Programie Restrukturyzacji i Prywatyzacji Sektora Naftowego spowodowały brak gwarancji dla wpływu Państwa na tę część gospodarki. Konieczne jest ponowne przeanalizowanie obecnej wersji Programu w celu zapewnienia strategicznego bezpieczeństwa na rynku paliwowym.

7. Polska Kolej potrzebowała uzdrowienia finansów, określenia w ustawie zasad finansowania usług publicznych w kolejowych przewozach pasażerskich, oddłużenia, dobrego zarządzania i wyeliminowania okradania przez firmy spedycyjne byłych dyrektorów kolei. Przede wszystkim kolei potrzebny jest wewnętrzny program naprawczy, koncepcja walki o klienta, pozyskanie środków na dobre utrzymanie i rozwój.

Zamiast tego zaproponowano i uchwalono ustawę o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”. Ustawa nie rozwiązuje żadnego z problemów firmy. Zignorowano wytyczne Unii Europejskiej: wzmocnienia narodowych kolei przez oddłużenie przed poddaniem ich konkurencji.

Ustawa oraz nadany status spółki S.A. powodują, że nastąpi zamiana długów firmy na akcje spółek. Długi PKP na koniec tego roku przekroczą wartość majątku pomniejszonego o nie prywatyzowane linie. Za długi zagraniczni przewoźnicy mogą przejąć dochodowy ruch kolei, Ustawa kreuje PKP S.A. na likwidatora kolei polskich. Będą wyprzedawane samodzielne spółki przewozowe, telekomunikacyjne i inne utworzone z majątku firmy. Z wpływów będzie się spłacać pożyczki zaciągnięte m.in. na odprawy dla zwalnianych 50 tys. kolejarzy, aż do samolikwidacji lub bankructwa. Rozwiązania ustawy nie gwarantują przywrócenia płynności finansowej, a wprowadzony status umożliwi występowanie wierzycieli o upadłość firmy lub jej spółek. Potrzebna jest pilna nowelizacja ustawy, tworząca warunki dla realizacji alternatywnego programu naprawy kolei, przywracającego płynność finansową i zdolność samodzielnego funkcjonowania PKP. Konieczne jest też wprowadzenie wewnętrznego programu ukierunkowanego na dostosowanie struktur PKP do zarządzania ekonomicznego firmą, wprowadzenie księgowości zarządczej (rozliczenia wewnętrzne odrębnych jednostek), zbudowanie zorientowanych rynkowo struktur marketingowych i zwiększenie aktywności rynkowej kolei. W drugim etapie przekształcenie będących na rozrachunku wewnętrznym kolejowych jednostek organizacyjnych w pełną strukturę holdingową o statusie użyteczności publicznej.

8. Z „Założeń polityki energetycznej Polski do 2020 r.” wynika, że struktura zużycia energii przyjęta w okresie prognozy nie spełnia kryterium bezpieczeństwa energetycznego, eliminując w zasadniczym zakresie zużycie węgla kamiennego i zmniejszając udział najtańszego paliwa – węgla brunatnego. W miejsce rodzimego węgla wprowadza się do elektroenergetyki w nadmiernych ilościach gaz ziemny z Rosji, co uzależnia nasz system energetyczny. Punktem wyjścia do programu restrukturyzacji polskiego górnictwa węgla kamiennego, powinna być ocena tego nośnika energii w horyzoncie czasowym 30 lat w oparciu o analizy ekonomiczne w kompleksowym ujęciu z bilansem energetycznym. Bilans ten powinien uwzględniać wielki światowy postęp techniczny, który ma obecnie miejsce w spalaniu węgla i budowanie powszechnie na parametry nadkrytyczne bloków dużej mocy. Wszystkie kraje europejskie, które zmniejszyły wydobycia węgla kamiennego, koncentrowały kapitały, organizację i zarządzanie. W Polsce przyjęto odwrotny kierunek restrukturyzacji, dalszej dekoncentracji. Dotychczasowe tendencje w realizacji programu restrukturyzacji wskazują, że górnictwo węgla kamiennego ulega faktycznie likwidacji. Program ten w ogóle nie przewiduje usunięcia podstawowej przyczyny strat finansowych górnictwa, jaką jest anarchia w handlu węglem wskutek istnienia pośredników zajmujących się tym handlem na rynku wewnętrznym i zewnętrznym.

9. Posiadane zasoby węgla brunatnego stawiają Polskę w światowej czołówce. Cena hurtowa energii elektrycznej wytworzonej na węglu brunatnym jest o połowę niższa w stosunku do ceny ogółem. „Założenia polityki energetycznej...” nie przewidują zwiększenia wydobycia tego nośnika energii elektrycznej. Do rejonu Konina - Adamowa przewiduje się doprowadzenie gazu rosyjskiego, zamiast budowy nowych satelitarnych odkrywek węgla brunatnego. Uważamy, że przedmiotem intensywnych studiów projektowych, powinno być zagospodarowanie w okresie do 2020 r. wielkiego złoża w rejonie Lubin - Legnica.

10. Potencjał hutnictwa nie jest widziany przez kolejne Polskie Rządy jako jeden ze strategicznych czynników utrzymania państwowości i Polskiej Racji Stanu. Przemysł hutniczy przeżywa głęboki kryzys i upada. W przemyśle hutniczym spada produkcja i postępuje dekoncentracja. Szczególnie niepokojący jest rozpad więzi kooperacyjnych między poszczególnymi ogniwami procesu technologicznego. Decentralizacja organizacyjna polskich hut tworzy barierę w powiązaniach produkcyjno - kooperacyjnych i utrudnia akumulację potrzebnych na rozwój środków. Dla hutnictwa i jego działów pokrewnych zapewnienie przez Rząd optymalnych warunków funkcjonowania nie gorszych niż to zapewniają państwa Unii Europejskiej.

Przez 10 lat funkcjonowania gospodarki rynkowej w Polsce nie dokonano żadnych zmian restrukturyzacyjnych w przemyśle zbrojeniowym. Jedynie realnie doprowadzono do upadłości WSK PZL - Mielec, Łuczniaka i Pronitu. Kondycja tego przemysłu pogarsza się głównie z powodu zmniejszających się zamówień ze strony polskiej armii, której budżet z roku na rok maleje. Osłabia to także ośrodki badawczo rozwojowe oraz wojskowe zakłady remontowe, które dysponują wysokokwalifikowaną kadrą i spełniają szczególną rolę w przypadku konfliktu zbrojnego, dlatego powinny one pozostać pod kontrolą wojska. Sytuację pogarsza fakt braku ustawy o wieloletnich zamówieniach. Planowana obecnie prywatyzacja przemysłu obronnego ma mieć charakter wyprzedaży. Nabywcami akcji polskich spółek zbrojeniowych mają być zagraniczne spółki, które nie będą miały żadnego interesu we wspieraniu polskich konkurentów. Podobną strategię prywatyzacji opartą na sprzedaży pojedynczych hut, Ministerstwo Skarbu Państwa planuje dla polskiego hutnictwa. Alternatywą jest konsolidacja rozproszonych przedsiębiorstw hutniczych w wielkie korporacje przemysłowe w układach pionowych w celu utrzymania ciągów wytwórczych od półwyrobu do produktów końcowych, a także w układach poziomych celem zlikwidowania konkurencji polsko - polskiej i zwiększenia ekspansji na rynki zagraniczne. Niezbędne jest też powołanie krajowego konsorcjum bankowego dla finansowania restrukturyzacji hutnictwa i dokonywanych w nim inwestycji.

11. Uzdrawienie polskiego przemysłu obronnego i jego zaplecza badawczo-rozwojowego będzie możliwe przy zwiększeniu nakładów na modernizację polskiej armii. Niezbędne jest powstanie jednolitego systemu zarządzania sferą rozwoju i zakupów sprzętu wojskowego. Odpowiednia agenda rządowa o szerokich kompetencjach decydujących (zamiast kilku obecnie funkcjonujących i często konkurujących struktur) musi tworzyć stabilne plany i kierować ich realizacją z wieloletnią perspektywą, zgodną ze strategią RP. Konieczna jest również konsolidacja przedsiębiorstw produkcyjnych i ich zaplecza badawczo rozwojowego. Specjalne miejsce musi znaleźć się dla wytwarzania wyrobów zużywających się bezpowrotnie na polu walki (amunicja, pociski rakietowe, materiały wybuchowe). Ich producenci muszą w całości pozostać w rękach państwa. A od zagranicznych producentów najlepiej pozyskiwać niezbędne technologie przez offset, w ramach uruchamianej w Polsce produkcji.

Niżej podpisani oświadczają, że wspólnie będą monitorować przekształcenia polskiej gospodarki, szczególnie jej strategicznych dziedzin i branż. W szczególności przeciwstawiamy się kontynuacji dotychczasowej polityki prywatyzacyjnej, polegającej na pozbawieniu się kontroli Państwa nad strategicznymi działami Gospodarki Narodowej. Dlatego będziemy każdą decyzję resortu Skarbu Państwa obserwować i oceniać pod tym kątem. Mając na uwadze interesy polskiego społeczeństwa, wymogi bezpieczeństwa i suwerenności gospodarczej Polski, będziemy przeciwstawiać się nieodpowiedzialnym działaniom szkodzącym gospodarce narodowej, zabiegając o wyegzekwowanie odpowiedzialności konstytucyjnej i karnej dla autorów takiego działania. Będziemy przeciwstawiać się mechanizmom i decyzjom sprzyjającym masowej likwidacji miejsc pracy, a w szczególności importu bezrobocia oraz realnemu obniżaniu płac.

Podpisy:

Polskie Lobby Przemysłowe im. E.Kwiatkowskiego, Warszawa, /-/ Paweł Soroka,
Związek Zawodowy Inżynierów i Techników, Zarząd Krajowy, Warszawa,
Związek Zawodowy Budownictwa Komunikacyjnego, Zarząd Krajowy, Warszawa,
Porozumienie Związków Zawodowych – Kadra, Przewodniczący - /-/ Jerzy Kulisz,
Związek Zawodowy Pracowników Dozoru KWB „Adamów”S.A. w Turku; Przewodniczący /-/ Andrzej Bartczak,
OZZZ Pracowników Ruchu Ciągłego, Sekcja Elektrociepłowni i Ciepłowni, V-ce Przewodniczący /-/Wiesław Fiałkowski,
Krajowa Sekcja Hutnictwa i Koksownictwa, Związek Zawodowy „Kontra” Huta Katowice S.A., Przewodniczący /-/ Stanisław Kalisz;

V-ce Przewodniczącego z ZZIT ZM „Mesko”SA, /-/ Andrzej Mosiołek;
Związek Zawodowy Elektryków w Elektrowni Bełchatów, Prezes /-/mgr inż. Włodzimierz Chybiński;
Przewodniczący Sekcji Krajowej Przemysłu Zbrojeniowego, Zw. Zaw. Przem. Elektromaszynowego, /-/ Jerzy Szpecht;
NSZZ Pracowników Ruchu Ciągłego Elektrowni Żerań, Przewodniczący /-/ Włodzimierz Szymerski;

Przewodniczący Zarządu ZZBK /-/ Maciej Światłowski;
Federacja Zw.Zaw.Prac. Automatyki i Telekomunikacji PKP, Przewodniczący /-/ inż. Tadeusz Gawin;
Członek Prezydium Zrzeszenia Związków Zawodowych Energetyków, Sekcja elektrowni i Elektrociepłowni, Przewodniczący /-/
/ inż. Józef Jasiński;
Ogólnopolski Międzyzakładowy Związek Zawodowy Zaplecza Technicznego Kolei, przewodniczący /-/ Mirosław Dereziński;
Krajowa Sekcja Hutnictwa i Odlewnictwa Związku Zawodowego Inżynierów i Techników z siedzibą w ZZIT w Hutmen S.A.,
Wrocław;
Federacja ZZGWB, Wrocław;
Zarząd Regionu Śląskiego NSZZ „Solidarność”, Wiceprzewodniczący /-/ Bogusław Kazek;
Wiceprzewodniczący Federacji - Metalowcy /-/ Krzysztof Trzosowski;
NSZZ Pracowników Ruchu Ciągłego PGNiG S.A. w W-wie O/GZG w Zabrze;
NSZZ Pracowników Ruchu Ciągłego przy Elektrowni „Kozienice”, Przewodniczący /-/ Kazimierz Drabik;
Przewodniczący Sekcji Krajowej Górnictwa i Energetyki KNSZZ „Solidarność 80” /-/ Zdzisław Jankowski;
Związek Zawodowy „Kadra” przy Oddziale Górnośląskiego Zakładu Gazowniczego w Zabrze z siedzibą w Rozdzielni Gazu
Katowice;
Związek Zawodowy „Metalowcy” WSK „PZL-Świdnik” S.A. Świdnik;
Ogólnokrajowe Zrzeszenie Związków Zawodowych Pracowników Ruchu Ciągłego, Przewodniczący /-/ Zbigniew Stepień;
Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków, Wiceprzewodniczący /-/ Jan Kowalski;
Sekcja Górnictwa Ogólnokrajowego Zrzeszenia Związków Zawodowych Pracowników Ruchu Ciągłego, Przewodniczący /-/
Edward Idziak;
Przewodniczący Międzyzakładowej Organizacji Związkowej Związku Zawodowego Inżynierów i Techników, ENERGA, Gdań-
ska Kompania Energetyczna S.A., Seweryn Konieczny;
Związek Zawodowy Pracowników Ruchu Ciągłego przy STOEN S.A., W-wa, Przewodniczący Zarządu /-/ Janusz Ledwoń;
Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” 80 ‘Małopolska”, Wiceprzewodnicząca /-/ Jolanta Stalmach;
Sekcja Główna Gazownictwa Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych, /-/ B. Nawrocka-Fuks;
NSZZ pracowników Wojska, Zarząd Okręgowy Przedsiębiorstw Wojskowych, Warszawa;
Związek Zawodowy Pracowników Ruchu Ciągłego Elektrowni Konin, Przewodniczący /-/ Ryszard Piasecki;
Krajowy Sekretariat Hutnictwa, Koksownictwa i Przeróbki Metali NSZZ „Solidarność-80”, Przewodniczący /-/ Mieczysław
Kucharski;
NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze, KZ nr 1034, Poszukiwania Nafty i Gazu NAFTGAZ Sp. z o.o., Wołomin

Ryszard Mosakowski

SZKOLNICTWO WYŻSZE W AUSTRII WARUNKI PRACY NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

1. Wprowadzenie

Z powodu gwałtownie rosnącej liczby studentów system uniwersytecki w Austrii został poddany szeregu zmianom i reformom w dziedzinie struktury i organizacji. Przede wszystkim niezbędna stała się nowelizacja prawa, które określa, między innymi, warunki pracy nauczycieli akademickich. Od okresu powojennego do lat 70 profesor był jedyną władzą w dziedzinie organizacji uniwersytetu. Dzisiaj struktura organizacyjna uniwersytetów charakteryzuje się współpracą szeregu grup akademickich: profesorów uniwersyteckich, starszych wykładowców (docentów) i asystentów (pracownicy dydaktyczni nie należący do grupy profesorskiej zaliczani do tzw. średniej klasy akademickiej), których liczba ciągle rośnie. Tym ostatnim udało się skonsolidować swoje pozycje.

2. Austriacki system szkolnictwa wyższego

2.1. Uniwersytety w Austrii

Podstawą działania obecnego systemu uniwersyteckiego w Austrii jest Ustawa z 1993r. o Organizacji Uniwersytetów (UOG 1993). Zgodnie z tą ustawą główna odpowiedzialność za kierowanie uniwersytetem spoczywa na rektorze, dziekanach i dyrektorach instytutów (system monokratyczny). Te wszystkie osoby są wybierane i nadzorowane przez profesorów, asystentów i inny personel oraz studentów. Obecnie niektóre uniwersytety są podporządkowane ustawie UOG

1993, podczas gdy inne wciąż opierają swoją działalność na poprzedniej ustawie UOG 1975.

Ustawa UOG 1993 została napisana w celu lepszego radzenia sobie z coraz większą liczbą nauczycieli akademickich i studentów (wzrost z 50.000 studentów w 1970r. do 200.000 w 1997r.). Zgodnie z ustawą uniwersytety są instytucjami publicznymi założonymi w celu promowania działalności badawczej i dydaktycznej, zgodnie z modelem Humboldowskim, i podlegają prawom i przepisom federalnym. Uniwersytety są finansowane przez państwo; zapewniają swobodny dostęp do studiów, bez egzaminów wstępnych i bez czesnego. Dzieli się wewnątrz na wydziały i instytuty. W wykonywaniu swoich zadań jednostki te są częściowo autonomiczne. W celu realizacji swoich zadań uniwersytety mogą zatrudniać pracowników o statusie urzędników państwowych jak również na kontraktach.

Obecnie nie ma prywatnych uniwersytetów w Austrii ale ostatnio przyjęta Ustawa o Akredytacji Prywatnych Uniwersytetów stanowi prawną podstawę do ich tworzenia.

Dla ilustracji systemu uniwersyteckiego Austrii poniżej zostaną przedstawione pewne dane.

W 1997 r. studia rozpoczęło 19.433 studentów, wśród nich 54,5% to kobiety. Oznacza to, że od 1971 r. udział studentów płci żeńskiej zwiększył się z 34,8% do prawie 55% w 1997r. Ogólna liczba studentów wynosiła 197.002 osoby (47,7% to kobiety). W 1997r. 23,1% młodzieży grupy wiekowej

w przedziale 18-25 lat rozpoczęło studia uniwersyteckie. W 1997 r. 12.746 studentów uzyskało stopień akademicki (47,7% to kobiety). Obecnie 6,5% siły roboczej na rynku pracy Austrii posiada stopień akademicki. Brak jest precyzyjnych danych na temat udziału procentowego studentów wypadających ze studiów. Zgodnie z szacunkami liczba opuszczających uniwersytet bez stopnia akademickiego zawiera się pomiędzy 1/3 a 1/4 rozpoczynających studia. Ten duży współczynnik wypadających ze studiów jest mocno krytykowany przez polityków i przedstawicieli życia gospodarczego. Wina za taki stan obciążają oni nieelastyczność obecnego systemu oraz brak konkurencji pomiędzy uniwersytetami. Uniwersytety nie przyjmują na siebie odpowiedzialności twierdząc, że oczekuje się od nich zbyt wiele.

2.2 Kolegia pomaturalne (*Fachhochschulen*)

Od 1993 r. możliwe jest rozpoczęcie kariery akademickiej w tzw. kolegiach pomaturalnych (*Fachhochschulen*), które stanowią część edukacji uniwersyteckiej i oferują studentom głęboką edukację akademicką, cechującą się podejściem zawodowym i praktycznym. Po otrzymaniu stopnia akademickiego w takiej uczelni student jest uprawniony do dalszych studiów na uniwersytecie (doktorat).

Kolegia pomaturalne, zgodnie z odpowiednią ustawą rządową (*Fachhochschulstudiengesetz*), zostały wprowadzone po to aby kształcić pracowników na poziomie akademickim poprzez uwypuklenie podejścia praktycznego. Wszystkie osoby po uzyskaniu poziomu wiedzy wymaganej do przyjęcia do uniwersytetu mają prawo studiowania w kolegiach pomaturalnych, przyciągających zwłaszcza ludzi bez wykształcenia, już pracujących jako stażyści. Kolegia pomaturalne mogą być zakładane zarówno przez rząd jak i z inicjatywy instytucji publicznych oraz instytucji i osób prywatnych i są finansowane głównie z funduszy publicznych.

2.3 Inne instytucje kształcące na poziomie pomaturalnym

Poza uniwersytetami i kolegiami pomaturalnymi są również instytucje nieakademickie, które skupiają się głównie na kształceniu nauczycieli i pracowników socjalnych. Instytucje te to kolegia nauczycielskie (dla przyszłych nauczycieli szkół podstawowych i nowoczesnych szkół średnich – *Padäk*) i kolegia pracowników socjalnych – *Sozak*.

3. Pracownicy w szkolnictwie wyższym

Warunki pracy nauczycieli akademickich są określone w prawie, gdyż personel akademicki posiada status urzędników państwowych. Ta sytuacja ulegnie zmianie gdy uniwersytety uzyskają pełną autonomię a wraz z nią pełną odpowiedzialność za swoich pracowników. Wówczas nowo zatrudnieni będą pracować na podstawie przepisów prywatnego prawa pracy. Parlament Federalny jest w trakcie tworzenia ram prawnych i ekonomicznych dla pracowników uniwersyteckich. W Austrii, zanim rząd złoży propozycje do dyskusji parlamentarnej, warunki pracy urzędników państwowych są negocjowane pomiędzy rządem a związkiem zawodowym. Zwykle taka wcześniej uzgodniona propozycja łatwo przechodzi w Parlamencie, stając się prawem.

Związki zawodowe w szkolnictwie wyższym nie są zbyt silne. Ich słabość z jednej strony wynika z małej liczby profesorów i asystentów zorganizowanych w związki zawodowe, z drugiej zaś istnieją poważne różnice poglądów w grupie nauczycieli akademickich, głównie pomiędzy profeso-

rami a asystentami. Te różnice ułatwiają rządowi przeciwstawianie się żądaniom pracowników akademickich.

Ponadto istnieją dwa szczególne ciała pośrednie reprezentujące pracowników akademickich. Federalna Konferencja Profesorów Uniwersyteckich (*Proko*) i Federalna Konferencja Asystentów (*Buko*) - reprezentujące rozbieżne punkty widzenia w wielu istotnych sprawach. Ciała te są potężnymi lobby dla obu grup. Można wykazać, że *Buko* było bardzo skuteczne w zharmonizowaniu prawnej sytuacji asystentów i profesorów – cel, któremu silnie sprzeciwiało się *Proko*. Warto zauważyć, że te dwie konferencje są ujęte w Ustawie o Organizacji Uniwersytetów.

W systemie szkolnictwa wyższego Austrii funkcjonuje również Austriacka Konferencja Rektorów (*Oesterreichische Rektorenkonferenzen*) powołana także na podstawie Ustawy o Organizacji Uniwersytetów z 1993 r. Do jej ustawowych zadań należy:

- koordynacja i pomoc w działalności rektorów, wice-rektorów i przewodniczących najwyższych organów kolegialnych uniwersytetów i uczelni artystycznych,
- doradztwo w zakresie polityki szkolnictwa wyższego, wychodzącej poza kompetencje poszczególnych uniwersytetów,
- sporządzanie ekspertyz i wysuwanie wniosków w zakresie wszystkich spraw dotyczących uniwersytetów oraz wydawanie opinii na temat projektów nowych ustaw i zarządzeń bezpośrednio dotyczących uniwersytetów.

Inne organizacje w sektorze uniwersyteckim to:

- *Universitaetenkuratorium* – organ doradczy Ministerstwa, szczególnie w zakresie organizowania nowych kierunków studiów, planowania rozwoju w szkolnictwie wyższym, budżetu uniwersytetów oraz oceny poszczególnych kierunków studiów,
- *Oesterreichische Hochschulerschenschaft* – ustawowo przewidziane przedstawicielstwo studentów.

W ostatnich latach zasady i warunki zatrudnienia pracowników akademickich są coraz ostrzej krytykowane. Uważa się, że są one powodem zaniku zasady rotacji i fluktuacji personelu akademickiego. Z drugiej strony, z powodu rosnącej liczby studentów i ogólnie zmieniającej się roli społeczno-politycznej, uniwersytety muszą borykać się z rosnącymi problemami finansowymi. Z tych powodów uniwersytety dokonały reform swoich struktur i organizacji. Poprzedni sposób zarządzania, zgonie z tzw. „systemem parytetowym”, (decyzje były podejmowane wyłącznie przez komitet składający się z przedstawicieli każdej grupy pracowników akademickich – *UOG 1975*) został w końcu zniesiony. Pojawiły się bowiem ewidentne oznaki paraliżu w procesie podejmowania decyzji, z powodu dużej liczby członków w ramach komitetu. Ustawa *UOG 1993*, która wyposażyła profesorów w większą władzę (organizacja monokratyczna), wywołała szereg głosów przeciwko nowemu systemowi, zwłaszcza nauczyciele akademicy nie należący do grupy profesorskiej oraz studenci sprzeciwiali się nowej ustawie. Nowa ustawa dała ponadto uniwersytetom większy zakres autonomii. Od tego czasu uniwersytety i ich jednostki organizacyjne (wydziały i instytuty) odpowiadają za własny budżet i pracowników (przedtem: Ministerstwo Nauki).

Obecnie rząd posiada daleko idące plany zapewnienia uniwersytetom pełnej autonomii. Oznacza to, że staną się one

jednostkami prawnymi i przestaną być częścią administracji publicznej. Państwo będzie pełniło prawdopodobnie rolę swego rodzaju sponsora, który wspiera uniwersytety finansowo, oczekując jasno określonych wyników. Pracownicy przyjęci do pracy w przyszłości nie będą zatrudniani jako urzędnicy państwowi.

4. Struktura pracowników i warunki pracy

Istnieją ogólnie dwie grupy pracowników publicznych w Austrii (których prawa i przepisy rząd usiłował ujedynolicić)

Pierwsza grupa to *urzędnicy państwowi* (powoływani na podstawie ustawy o suwerenności i nie podlegający kontraktom), wspierani przez państwo, zatrudniani na stałe (stanowisko „tenure” i specjalna emerytura) i podlegający oficjalnemu prawu publicznemu (BDG 1979 – Ustawa o Urzędnikach Państwowych, która opisuje prawa i obowiązki w stosunku do państwa). Spory dotyczące urzędników państwowych są rozwiązywane wyłącznie przez sądy administracyjne. Płace oraz emerytury są określone wyłącznie w specjalnych ustawach prawa publicznego obejmujących przepisy ogólne, ważne dla wszystkich urzędników państwowych, jak również przepisy szczególne dla konkretnych grup (np. nauczycieli uniwersyteckich).

Drugą grupę stanowią *pracownicy publiczni*, którzy podlegają specjalnym kontraktom, określonym w cywilnym prawie pracy. Spory rozstrzygają sądy pracy. Emerytury jednak są zapewniane przez ogólny system zabezpieczenia emerytalnego. Pracownicy są chronieni przeciwko niesłusznym zwolnieniom ale zatrudnienie nie jest gwarantowane na całe życie.

W przypadku uniwersytetów, istnieją specjalne przepisy dla profesorów (urzędników państwowych jak i zatrudnionych na kontraktach), asystentów i starszych wykładowców (urzędników państwowych i pracowników kontraktowych). Przepisy odnoszące się do obowiązków, praw i płac można znaleźć częściowo w UOG, a głównie w BDG oraz w Ustawie o Urzędnikach Państwowych (Gehaltsgesetz).

Nauczycieli akademickich można podzielić na trzy grupy:

- profesorowie uniwersyteccy,
- starsi wykładowcy [(docenci z prawem wykładania – *venia legendi*- obecnie nazywani także profesorami nadzwyczajnymi (associate professors)). Zgodnie z UOG w dalszym ciągu są oni członkami grupy nieprofesorskiej],
- asystenci (wraz ze starszymi wykładowcami stanowią akademicką „klasę średnią”),
- nauczyciele,
- inni członkowie grupy nauczycieli akademickich.

Ponadto istnieją osoby zatrudnione wyłącznie przez jednostki organizacyjne uniwersytetu (np. instytuty), a nie przez państwo, które podlegają prywatnemu prawu pracy oraz wykładowcy zatrudnieni tymczasowo, w celu prowadzenia wykładów (zewnętrzni wykładowcy). W ten sposób można obniżyć koszt zatrudnienia personelu nauczającego z jednej strony, z drugiej zaś zapewnić praktyczne podejście w nauczaniu.

Profesorowie uniwersyteccy podlegają prawu publicznemu lub prywatnemu (profesorowie na kontraktach). Zdecydowana większość profesorów podlega prawu publicznemu. Pracownicy obydwu grup są zatrudniani przez rektora na podstawie rekomendacji komisji apelacyjnej, składającej się z profesorów asystentów i studentów (liczba profesorów jest dwa razy większa niż łączna liczba asystentów i studentów). Rektor wybiera jednego z trzech kandydatów rekomendowanych przez komisję.

Zgodnie z prawem o wolności nauki i nauczania, gwarantowanym przez austriacką konstytucję, profesorowie mogą nauczać oraz swobodnie i niezależnie wykorzystywać, w swojej działalności dydaktycznej, odpowiednie instytucje uniwersyteckie. W badaniach oraz nauczaniu są oni wspierani przez asystentów. Profesorowie wciąż posiadają szczególną pozycję w hierarchii akademickiej, np. tylko oni mogą być dziekanami.

Status prawny starszych wykładowców, którzy zgodnie z ustawą UOG 1975 byli częścią grupy asystentów aż do 1993r., został ujedynolony z grupą profesorów. W kategoriach prawnych starsi wykładowcy są teraz nazywani profesorami nadzwyczajnymi (associated professors) ale wciąż są członkami grupy nieprofesorskiej.

Z chwilą gdy asystent wykona swoją pracę *habilitacyjną*, nie jest już dłużej przypisany do profesora. Pozostaje jednak na swoim stanowisku, nie będąc już asystentem. W ten sposób instytut uzyskuje dodatkowego profesora ale profesor traci asystenta wspierającego go w jego pracy. Istnieją zamierzenia aby ostatecznie przenieść starszych wykładowców do grupy profesorskiej.

Ogólnie asystentami mogą zostać absolwenci uniwersytetu. Każdy instytut uniwersytecki może mieć tylko określoną liczbę asystentów. Każdy asystent jest przypisany do profesora. Jego obowiązkiem jest wspieranie profesora w jego działalności badawczej i dydaktycznej ale jest również zobowiązany do prowadzenia własnej działalności dydaktycznej i badawczej.

Asystenci podlegają prawu publicznemu (asystenci uniwersyteccy) lub prywatnemu (asystenci kontraktowi). Ogólnie asystenci są zatrudnieni na ściśle określony czas (tymczasowe zatrudnienie). Ostatnio była to jedna z głównych spraw ustawy UOG 1993 aby zapewnić stałe zatrudnienie asystentom o odpowiednich kwalifikacjach. Asystent zatrudniony na stałe uzyskuje tytuł „profesora asystenta” (assistant professor).

W niektórych dziedzinach (np. języki obce, wychowanie fizyczne) nauczyciele szkolnictwa wyższego (szkół średnich, itd.) mają prawo wykladać w uniwersytecie. Są oni zobowiązani do prowadzenia regularnych wykładów (liczba wykładów jest ustalona prawem), angażować się w pracę naukową i prowadzić egzaminy. W przeciwieństwie jednak do profesorów uniwersyteckich, asystentów lub starszych wykładowców koncentrują się oni na działalności dydaktycznej, zamiast badawczej. W celu rozpoczęcia kariery akademickiej muszą uzyskać status profesora asystenta.

W 1998 r. grupę nauczycieli akademickich w Austrii stanowiło 11.081 osób (1.689 profesorów, 578 profesorów nadzwyczajnych, 7.349 asystentów, 1.465 urzędników akademickich i nauczycieli), podczas gdy liczba pracowników administracji wynosiła 8.392 osoby. Przytłaczająca większość nauczycieli akademickich to mężczyźni. Wśród profesorów uniwersyteckich tylko 83 osoby to kobiety, co stanowi mniej niż 5%. W grupie asystentów udział kobiet jest wyższy i wynosi 24%. W celu zwiększenia liczby kobiet w hierarchii akademickiej wpro-

wadzone różne formy preferencyjnego ich traktowania. Federalne Ministerstwo Nauki musi mianować kobietę na stanowisko profesora jeśli ma ona takie same lub lepsze kwalifikacje niż kandydat płci męskiej. W ten sposób szansa wspierania się kobiet po drabinie kariery akademickiej ogromie wzrosła. Mimo to wymagać to będzie wielu lat aby uzyskać równą reprezentację kobiet na poszczególnych stanowiskach akademickich.

Największa liczba nauczycieli akademickich pracuje na wydziałach medycyny i medycyny weterynaryjnej - 2929 profesorów i asystentów, a następnie na wydziałach nauk ścisłych i biologicznych (natural and exact sciences) - 1.066, humanistycznych - 1.054, ekonomii i nauk społecznych - 865, nauk biologicznych stosowanych (applied natural sciences) - 804 i prawa - 550.

Kolegia pomaturalne są kierowane poprzez osoby prawne podległe prawu prywatnemu. W ten sposób pracownicy tych kolegiów nie są zatrudniani przez państwo lecz podlegają powszechnemu prawu pracy. W ogólnym przypadku wykłady są prowadzone przez zewnętrznych wykładowców (profesorowie uniwersytetu lub ludzie z biznesu i przemysłu), którzy są zatrudniani przez kolegia tylko na okres jednego roku (dwa semestry).

4.1 Kariera, mianowanie i zadania

Ogólnie profesorowie uniwersyteccy podlegają przepisom dotyczącym urzędników państwowych. Ponadto istnieją specjalne przepisy odnoszące się wyłącznie do profesorów uniwersyteckich. Profesorom nie są ściśle przypisane godziny lub miejsce pracy. Tracą oni swoje wykłady w danym uniwersytecie tylko wówczas gdy wykładany przez nich przedmiot zostaje wycofany z programu. Płace profesorów są określone prawnie. Są oni uprawnieni do dodatkowej płacy za prowadzenie wykładów lub egzaminów. Tylko w szczególnych sytuacjach, przy określonych warunkach, możliwe jest zatrudnienie profesora w ramach kontraktu. Profesor może prowadzić wykłady wówczas tylko przez określony czas (nie dłużej niż 5 lat).

Asystent, aby zostać starszym wykładowcą, musi napisać *habilitację*. Komisja złożona z profesorów, asystentów i studentów ocenia habilitację kandydata, jak również jego zdolności dydaktyczne. Z chwilą gdy asystent zostanie zakwalifikowany jako wykładowca może prowadzić wykłady i ma, tak jak profesorowie uniwersyteccy, prawo do wykorzystywania instytucji uniwersytetu do prowadzenia działalności badawczej i dydaktycznej.

Tylko absolwenci uniwersytetu mogą zostać asystentami. Asystenci są powoływani na to stanowisko okres 4 lat przez Sekretarza Nauki, na prośbę rektora uniwersytetu, na podstawie rekomendacji dyrektora odpowiedniego instytutu (okres ten może być rozszerzony w przypadku ciąży lub służby wojskowej). Każdy asystent jest przypisany do profesora uniwersyteckiego, w celu wspierania go w działalności badawczej i dydaktycznej. Jest on zobowiązany także do prowadzenia własnej działalności badawczej i dydaktycznej. W czasie tego okresu może ubiegać się o dalsze zatrudnienie (na następne 6 lat), pod warunkiem, że uzyskał w międzyczasie doktorat. Tylko wówczas jeśli w tym okresie zostanie zakwalifikowany jako wykładowca może być zatrudniony na stałe (uzyskuje „tenure”). Jest wówczas chroniony przeciwko niesłusznemu zwolnieniu. Może zostać starszym wykładowcą i będzie nazywany profesorem nadzwyczajnym. Jeśli natomiast nie uda

mu się wykonać habilitacji lub uzyskać równoważnych kwalifikacji musi opuścić uniwersytet.

Asystentem, do pewnego stopnia, jest przypisane ściśle określone miejsce (odpowiedni instytut uniwersytecki) i godziny pracy (40 godz. tygodniowo jak każdy urzędnik państwowy). Zgodnie z nową ustawą UOG asystenci mają obowiązek prowadzenia własnych wykładów, za które otrzymują co miesiąc dodatkowe wynagrodzenie. Asystent, musi uzyskać od swojego profesora wystarczającą ilość czasu i warunki umożliwiające mu prowadzenie własnej działalności dydaktycznej i badawczej.

Po uzyskaniu prawa do nauczania (tzw. *venia legendi*) asystenci stają się członkami grupy starszych wykładowców i pełnymi członkami (a nie tymczasowymi) personelu nauczającego. Ponadto, są oni uprawnieni, podobnie jak profesorowie, do prowadzenia niezależnej działalności badawczej i dydaktycznej. Ich obowiązki, odpowiadają w znacznym stopniu obowiązkom profesorów. Są automatycznie zatrudnieni na stałe. W ten sposób tworzone są stałe miejsca pracy w uniwersytecie.

4.2 Płace nauczycieli akademickich

Płaca podstawowa profesora uniwersytetu, w początkach jego kariery na tym stanowisku, w 2000 r. wynosiła 2.776 Euro i dochodziła do 5.228 Euro w końcu kariery zawodowej. Co 2 lata jest podwyżka płac. Każdy profesor jest zobowiązany do prowadzenia badań i wykładów w trakcie semestru, uzyskując dodatkowe wynagrodzenie. Jeżeli profesor prowadzi 8 godzin wykładów tygodniowo w czasie semestru to otrzymuje dodatkowo 3.731 Euro (1998r.). Poza tym profesorowie otrzymują specjalną opłatę egzaminacyjną w wysokości 10,7 Euro za egzamin. Średnie obciążenie dydaktyczne profesora w semestrze wynosi 8 godz. tygodniowo.

Starsi wykładowcy mają swoją własną siatkę płac. W ogólnym przypadku ich płace są wyższe niż asystentów ale niższe niż profesorów.

Starsi wykładowcy odchodzą na emeryturę w wieku 65 lat. Asystenci kontraktowi, po uzyskaniu prawa do nauczania, są nazywani starszymi wykładowcami kontraktowymi i podlegają tym samym prawom i przepisom co starsi wykładowcy, czyli prawu publicznemu.

Płaca starszego wykładowcy jest również określona przez prawo. Na początku płaca podstawowa starszego wykładowcy wynosi 1.818 Euro, zaś na końcu jego kariery zawodowej 4.444 Euro. Tak jak profesorowie starsi wykładowcy otrzymują dodatkowe wynagrodzenie za prowadzenie wykładów oraz specjalną opłatę egzaminacyjną.

Płace asystentów odpowiadają płacom nauczycieli szkoły średniej. Podstawowa płaca zaczyna się od 1.640 Euro a na końcu kariery zarabiają oni 3.791 Euro. Asystenci otrzymują dodatkowe wynagrodzenie za działalność badawczą. Jeśli istnieje taka potrzeba asystenci prowadzą wykłady uzyskując za nie dodatkową płacę (za 2 godz. tygodniowo 302 Euro miesięcznie). Średnio asystent jest zobowiązany do prowadzenia 2 - 4 wykładów tygodniowo.

5. Ostatnie wydarzenia i dyskusje

Perspektywy kariery naukowej następnych pokoleń nauczycieli akademickich są dość niepewne. Z jednej strony system uniwersytecki staje w obliczu radykalnych zmian. Środki budżetowe dla uniwersytetów są w coraz większym stopniu ograniczane, zaś kolegia pomaturalne uzyskują coraz więcej środków i mają prawo nadawania stopni akademickich. Jest to

powodem coraz ostrzejszej konkurencji pomiędzy uniwersytetami a kolegiami. Ponadto zostały stworzone przez Parlament ramy prawne dla powoływania prywatnych uniwersytetów. Z drugiej strony zmniejszają się perspektywy dla młodych badaczy znalezienia miejsca pracy na polu akademickim, gdyż przytłaczająca większość nauczycieli akademickich posiada zatrudnienie na stałe. Obecnie, w czasach kryzysu gospodarczego, uległa zmniejszeniu fluktuacja personelu akademickiego pomiędzy uniwersytetami a gospodarką. W rezultacie zmniejszyła się liczba miejsc dla młodych naukowców. Istnieje silny trend w dyskusjach politycznych do zlikwidowania instytucji zatrudnienia na stałe w sektorze publicznym, a zwłaszcza w uniwersytetach. Ten plan, któremu sprzeciwiają się obecnie zatrudnieni nauczyciele akademicy, zwiększyłby szansę młodych asystentów uzyskania pracy na uniwersytecie. Osiągnięcie tego celu jest jednym z głównych powodów a jednocześnie warunków przekazania uniwersytem pełnej autonomii.

Wspomina się w tym kontekście o środkach służących do oceny jakości naukowej i dydaktycznej nauczycieli akademickich. W celu nadzoru nad wynikami pracy akademickiej każdy instytut musi pisać coroczny raport; zawierający publikacje, liczbę egzaminów, itd. Jakość wykładowców oceniana jest przez studentów. Skutkiem negatywnej oceny może być nawet nie przedłużenie tymczasowego kontraktu. Zatrudnieni na stałe nie muszą się obawiać poważnych konsekwencji. Taka sytuacja dla wielu polityków jest niesatysfakcjonująca.

ca. Stąd nalegają oni na reformę całego systemu zatrudnienia w uniwersytetach.

Jednym z kierunków reform aktualnie diskutowanych w Austrii jest przekazanie uniwersytetom pełnej autonomii. Istnieją plany aby ustanowić uniwersytety osobami prawnymi prawa publicznego, całkowicie odpowiedzialnymi za budżet i zatrudnienie. W takim systemie nowo zatrudniony personel dydaktyczny byłby pozbawiony statusu urzędnika państwowego. Pracownicy ci podlegaliby prywatnemu prawu pracy, które jest bardziej elastyczne, zawiera tylko niewielką ochronę przed niesłusznym zwolnieniem, i może wobec tego prowadzić do większej fluktuacji. Jednak obecnie zatrudnieni nauczyciele akademicy utrzymaliby dotychczasowy status urzędników państwowych. Mimo to wielu nauczycieli akademickich nie popiera tych planów, obawiając się pogorszenia warunków finansowych i utraty bezpieczeństwa zatrudnienia. Dyskusja jeszcze się nie skończyła ale można przyjąć jako pewnik, że struktura uniwersytetów austriackich stanie w obliczu radykalnych zmian.

Obecnie studenci austriaccy nie płacą czesnego. Nie ma także ograniczeń w zakresie przyjęć na studia. Na scenie politycznej istnieje domaganie się wprowadzenia opłat za studia. Istnieją plany zakładania prywatnych uniwersytetów, które będą stanowiły konkurencję dla państwowych. Będą one miały prawo pobierania opłat i ograniczania liczby przyjęć na studia. W takim otoczeniu politycznym prawo austriackie określające warunki pracy nauczycieli akademickich jest postrzegane jako przeszkoda dla konkurencji i elastyczności.

/-/ Ryszard Mosakowski

Redakcja „Wiadomości KSN” zgłasza Rząd do nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii!!!

Nasz Rząd nie chwalać się zbyt podstawami teoretycznymi wprowadził w życie nowe prawo ekonomiczne - **zwiększania zmniejszającego**.

Genialność wprowadzonych rozwiązań polega na ich prostocie. W budżecie planuje się na określone zadanie środki **X**. W trakcie roku budżetowego wartość tych środków obniża się o ΔX , poprzez wzrost inflacji, a gdy jest on zbyt mały, to po prostu poprzez niewykonanie planowanej dotacji. W kolejnym budżecie planuje się wzrost środków o p procent ale w stosunku do rzeczywistego wykonania i tak aby wzrost ten był mniejszy od ΔX ,

$$\frac{(X - \Delta X) \cdot p}{100} < \Delta X$$

Wystarczy te zabiegi rok po roku systematycznie powtarzać, a osiągnie się rewelacyjny rezultat - przy ciągłym zwiększaniu nakładów, nakłady spadną w okolice **ZERA**.

Redakcja „Wiadomości KSN”

„Wiadomości KSN” Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Redaguje zespół: Maria Wesółowska, Janusz Sobieszkański, Krzysztof Schmidt-Szałowski
opracowanie techniczne: Elżbieta Smorzewska
Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”
ul. Waryńskiego 12, A 221, 00-631 WARSZAWA
tel/fax (0-22) 825 73 63, tel.(0-22) 660 98 78, kom. 0 603 123 438
e-mail: wesolowska@delta.SGGW.waw.pl ,
KSN@interia.pl.
<http://www.solidarnosc.org.pl/~ksn>